

**Sør-Varanger
kommune**

- en grensesprengende
kommune -

Økonomiplan for 2024 — 2027 og årsbudsjett 2024

Kommunedirektørens forslag

Innhold

Kommunedirektørens innledning	4
Vedtak - tekstdel og tiltak	5
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd	9
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	9
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd	10
Økonomisk oversikt drift etter § 5-6	13
Bolyst	14
Overføringer til særbedrifter	16
Status og rammebetingelser	20
Utvalgte nøkkeltall	20
Teoretisk innsparingspotensial	20
Demografi	22
Demografi	22
Investeringsbudsjettet	23
Investeringstabell for kommunen samlet	23
Oversikt Investering og finansiering	28
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	28
Driftsbudsjettet	29
Sentrale inntekter	29
Sentrale utgifter	30
Finansinntekter og -utgifter	30
Økonomisk utvikling i planperioden	31
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	31
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	32
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	33
Vurdering av den økonomiske utviklingen	33
Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)	34
Kommunens hovedområder	35
Administrasjon	36
Kultur og oppvekst	42
Helse, omsorg og velferd	57
Teknisk	68
Finans	75
Vedlegg	80

Fritaksliste eiendomsskatt 2024..... 81

Kommunedirektørens innledning

Tid for handling

Sør-Varanger kommune står i en krevende situasjon. Vi har et krevende utfordringsbilde med stadig flere brukere med omfattende omsorgsbehov, vi har mangel på kvalifisert arbeidskraft og en stram kommuneøkonomi.

Kommunedirektøren har også for 2024 lagt frem et stramt budsjett, hvor det er lite rom for nye tiltak. Det foreslås i denne omgang ikke større strukturendringer, men dette må utredes og prioriteres i løpet av 2024. De tiltak som fremkommer i de vedtatte strategiske planer må iverksettes. Det er også lite rom for større nyinvesteringer så lenge rentenivået holder seg på dagens nivå. De kommende planlagte investeringene må utredes nøye med hensyn på behov og økonomi. Kommunedirektøren har likevel prioritert viktige områder som nye boligtomter og utfylling av en næringstomt på industriområdet. Også mindre investeringer innenfor it, bygg, veier og anlegg videreføres.

Demografi

Kommunen har i 2023 hatt en gledelig vekst i folketallet 2 kvartal 2023. Dette kan tyde på at fraflyttingen vi opplevde etter pandemien har stoppet noe opp. Det kan også nevnes at noe av økningen skyldes bosetting av ukrainske flyktninger. Kommunen har en aktiv bosettingspolitikk, og vi har hittil i år bosatt 123 flyktninger. Det er i forslag til budsjett innarbeidet å bosette 50 nye flyktninger i 2024. Det er et stort behov for bosetting da det aldri tidligere har kommet så mange flyktninger til Norge som det kommer nå.

Andelen innbyggere over 80 år har i flere tiår holdt seg stabil. Nå viser imidlertid prognosene at i de kommende år vil denne delen av befolkningen øke betraktelig og vil innen 2040 være om lag fordoblet. Dette vil medføre et økt press på omsorgstjenestene og vi bli utfordret på hvordan vi kan jobbe smartere for å imøtekomme disse behovene.

Drift

Det har i 2023 vært mye fokus på økonomi i kommunens tjenester. Det er en del budsjettoverskridelser, særlig innenfor omsorgstjenesten og legetjenesten, noe som i all hovedsak skyldes innleie av vikarer som følge av mangel på fagfolk og høyt sykefravær. Den pressa økonomien medførte at vi i høst måtte innføre innkjøpsstopp og redusert reiseaktivitet.

Kommunedirektøren har prioritert å øke med en 100 % stilling på personalavdelingen da vi erfarer at det er behov for mer fokus på HMS og lederstøtte.

Selv om det er utfordrende økonomiske tider er det viktig med gode bolyst tiltak. Kommunedirektøren har videreført bevilgninger til særbedrifter, sommerjobb for ungdom, kulturmidler med flere. Vi har også forslått å innarbeide bevilgning til Kirkeneskonferansen, da kommunedirektøren mener konferansen er viktigere enn noen gang.

Vi gir gode tjenester

Sør-Varanger kommune leverer gode tjenester til våre innbyggere og vi har utvikling innenfor alle tjenesteområder. I år vil jeg spesielt trekke frem elever fra 9. klasse ved Sandnes og Bjørnevatn skole vant UngeAbel-prisen 2022-23, også kalt norgesmesterskapet i matematikk. UngeAbel er en matematikkonkurranse for elever på 9 trinn med i alt 4.400 deltakere og hvor våre elever til slutt ble kåret til vinnere. Elevene representerte Norge i nordisk finale i Finland i slutten av mai hvor de til slutt tok sølv i mesterskapets utforskningsdel og en fjerdeplass i problemløsningsdelen. Dette viser at en realfagsatsing gir resultater og denne satsingen fortsetter i skolene.

Nina B. Øvergaard
Kommunedirektør

Vedtak - tekstdel og tiltak

Budsjett og økonomiplan 2024-2027 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av budsjettdokumentet.

Driftsbudsjettet vedtas i balanse. Innsparingstiltak på 9,95 mill.kr, og nye tiltak på 5,35 mill.kr er innarbeidet i årsbudsjett 2024.

Det er budsjettet med 12,50 mill. kroner i ordinære lønnsreserver for å dekke overheng fra 2023 og lønnsoppgjør for 2024. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele lønnsreserven på enhetene.

Frie inntekter, skatt og rammetilskudd er realistisk budsjettet.

Det er budsjettet med avsetning til fond på 12 mill. kroner og i tillegg dekning av underskudd fra 2022 med 8,0 mill.kr. Samlet avsetning er 20,0 mill.kr.

Investeringsbudsjettet vedtas som foreslått i budsjettdokumentet.

Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.

Låneopptak

Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2024 på 28,82 mill.kr til investeringsformål. I tillegg gis kommunedirektøren fullmakt til å ta opp 40 mill.kr i lån i Husbanken til innvilgelse av startlån.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp likviditetslån innenfor en kredittramme på 50 mill.kr.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkårene for de nevnte lånerammene i henhold til kommunens finansreglement.

Utlignet skatt

Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utlignes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter. Det kommunale skattøret for år 2024 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser.

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen for 2024, jfr. eiendomsskatteloven (Esktl) §§ 2 og 3 første ledd, bokstav a.

Sør-Varanger kommune skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til Esktl §§ 3 og 4). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med seks syvendedeler i 2024 fra særskilt eiendomsskattegrunnlag fra 2018 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt).

Den generelle eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 er 7 promille, jfr Ekstl § 13. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 promille. For bolig - og fritidseiendommer settes skattesatsen til 4 promille jfr. Ekstl § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for ubebygde tomter.

Kommunestyret vedtar at alle selvstendige boliger skal ha et bunnfradrag på kr 0, jfr. Esktl § 11.

Kommunestyret vedtar at eiendommer som oppfyller vilkårene i Eskl §7 bokstav a og b, kan fritas helt eller delvis for eiendomsskatt. Eiendommer som følger av liste merket «Fritaksliste etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav a og b – 2024» fritas helt eller delvis for eiendomsskatt (vedlegg).

Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2024 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i 2014 og ferdigstilt i 2015.

Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer, jfr. Esktl § 25 1. ledd. Forfall er 25.02, 25.05, 25.08. og 25.11.

Gebyr, avgifter og brukerbetalinger

Alle gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut i fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetalinger som følger av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator med virkningsdato 1. januar 2024. Husleiesatsene øker tilsvarende med endringen i konsumprisindeksen 3,3 %, gjeldende fra 1. januar 2024.

Øvrige betalingssetser og gebyrer reguleres i gebyrregulativet.

Ordførers godtgjørelse

Ordførers godtgjørelse fastsettes av den til enhver tids gjeldende godtgjøring til stortingsrepresentanter.

Varaordførers godtgjørelse fastsettes til 50 % av ordførers godtgjørelse.

Bosetting av flyktninger

Kommunestyret vedtar å bosette 50 flyktninger i 2024, og 20 i hvert år i perioden 2025-2027. Bosetting skal fortrinnsvis skje i sentrumsnære områder. Kommunestyret vedtar å ikke bosette enslige mindreårige flyktninger.

Tiltaksliste

Tiltak (tall i hele tusen)	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Budsjett 2024 for Kontrollutvalget, Kontrollutvalgan og KomRev NORD IKS	102	102	102	102
Kirkeneskonferansen - Samarbeidsbidrag og deltakeravgift for politikere	100	100	100	100
Prosjektstilling - Organisasjonsutvikler	0	0	0	0
Rammendring - Personalavdelingen	2 300	2 600	2 600	2 600
Rammeendring - Kultur og oppvekst	-5 000	-10 000	-10 000	-10 000
KST - 62/2023 Krigsminneplan	100	0	0	0
Rammeendring - Helse, omsorg og velferd	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
Vakanser i HOV	-1 954	0	0	0
Kirkenes Storkjøkken - Budsjett 2024	1 215	1 215	1 215	1 215
Økte driftsutgifter 110-sentralen for Finnmark – Sør-Varanger kommunes andel av finansieringen	217	449	631	700
Endring i overføring til Barentshallene KF	472	472	472	472
Endring i tilskudd til Brenselsutsalget og Grenseprodukter	71	71	71	71
Endring i tilskudd til Sør-Varanger menighet	600	600	600	600
Økt overføring til Norasenteret	175	175	175	175
SUM TILTAK	-4 603	-10 217	-10 035	-9 965

Vedtak

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-403 741	-420 277	-460 918	-460 918	-460 918	-460 918
Inntekts- og formuesskatt	-315 026	-304 109	-316 935	-316 935	-316 935	-316 935
Eiendomsskatt	-48 154	-48 771	-51 113	-53 251	-55 596	-55 601
Andre generelle driftsinntekter	-53 525	-44 210	-85 843	-75 892	-72 592	-63 022
Sum generelle driftsinntekter	-820 446	-817 367	-914 809	-906 996	-906 041	-896 476
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	774 955	728 933	798 664	783 976	781 810	782 712
Avskrivninger	60 005	57 297	57 297	57 297	57 297	57 297
Sum netto driftsutgifter	834 961	786 230	855 961	841 273	839 107	840 009
Brutto driftsresultat	14 515	-31 137	-58 848	-65 723	-66 934	-56 467
Renteinntekter	-6 916	-6 087	-13 800	-13 600	-12 900	-12 000
Utbytter	-11 779	-14 900	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Renteutgifter	34 007	54 000	70 500	65 300	58 000	53 940
Avdrag på lån	55 327	58 961	63 000	63 000	62 500	62 000
Netto finansutgifter	70 639	91 974	109 700	104 700	97 600	93 940
Motpost avskrivninger	-60 005	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297
Netto driftsresultat	25 149	3 540	-6 445	-18 320	-26 631	-19 824
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	18 500	3 563	2 000	2 000	2 000	2 000
Bruk av bundne driftsfond	-14 861	-6 191	-15 566	-3 680	-2 369	-2 176
Avsetninger til disposisjonsfond	0	1 194	12 000	20 000	27 000	20 000
Bruk av disposisjonsfond	-20 777	-2 106	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	8 011	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-17 138	-3 540	6 445	18 320	26 631	19 824
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	8 011	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Administrasjon	69 875	60 126	64 362	65 747	65 022	65 726
Kultur og oppvekst	294 785	285 962	310 232	308 403	308 193	308 193
Helse, omsorg og velferd	318 373	296 103	308 920	308 544	308 544	308 779
Teknisk	59 155	59 149	58 891	57 037	57 158	57 343
Finans	21 245	22 219	50 914	40 786	40 745	40 714
Utgåtte ansvar	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	763 433	723 558	793 318	780 516	779 661	780 756
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter	-100	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	10 685	713	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-14 847	-5 966	-5 346	-3 460	-2 149	-1 956
Avsetninger til disposisjonsfond	757	379	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-8 018	-500	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	774 955	728 933	798 664	783 976	781 810	782 712

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	106 316	32 002	30 950	20 650	18 850	15 350
Tilskudd til andres investeringer	-4 028	2 244	2 625	3 100	900	2 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 590	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	40 584	0	0	2	0	0
Sum investeringsutgifter	145 462	36 746	36 075	26 252	22 250	20 350
Kompensasjon for merverdiavgift	-17 807	-4 201	-4 060	-2 640	-2 280	-1 780
Tilskudd fra andre	-5 988	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-160	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-5	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-76 665	-28 420	-28 815	-21 112	-17 470	-16 070

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Sum investeringsinntekter	-100 624	-32 621	-32 875	-23 752	-19 750	-17 850
Videreutlån	41 729	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-21 820	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	-20 091	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	12 407	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-32 800	0	-700	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	74	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-4 429	-4 125	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-24 747	-4 125	-3 200	-2 500	-2 500	-2 500
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
It-Investeringer	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ikt - opprustning sentrale driftsinnstallasjoner	63	0	0	0	0	0
Ikt- sentral infrastruktur nettverkskomp.	98	0	0	0	0	0
Løsning For Fullelekt. Arkiv Inkl. Helse	660	0	0	0	0	0
Integrerte velferdsteknologiske tjenester	411	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Skolepc - Klasesett	390	600	600	600	600	600
Fiberpakke til distriktene	758	0	0	0	0	0
Utskifting av digitale tavler i grunnskolen	460	400	400	0	0	0
Rehab.Lysanlegg K.Nes - Bj.Vatn	177	0	0	0	0	0
Oppgr.av maskinpark b.hallene kf	268	0	0	0	0	0
Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering	8 487	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Vedlikehold nytt badeanlegg	899	0	0	0	0	0
FORPROSJEKT UTVIDELSE BOLIGELT B3 OG B4 SKYTTERHUSFJELLET	375	1 500	0	0	0	0
Prosjektledelse Kommunale bygg	401	427	450	450	450	450

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Kommunale bygninger - Planlagt renovering	3 804	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Malmklang Klargjøring for salg	292	0	0	0	0	0
Utvidelse av teleslynger i kommunale bygg	361	200	0	0	0	0
Skole 9910 oppgradering nybrottsveien	134	0	0	0	0	0
NYTT LOKALE BASEN	536	0	0	0	0	0
MERÅPENT BIBLIOTEK	16	0	0	0	0	0
OPPRUSTING BARNEHAGE HESSENG FLERBRUKSENTER	238	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - FORPROSJEKT	6	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - UAVHENGIG KONTROLL	92	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - DETALJPROSJEKT	43	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - KONTRAKTSARBEID	41 254	0	0	0	0	0
TOTALENTREPRENØR						
KIRKENES BARNEHAGE- TILLEGGSSARBEID TOTALENTREPRENØR	11 207	0	0	0	0	0
Kirkenes barnehage - Ansvarlig søker	30	0	0	0	0	0
Inventar og utstyr - Pleie og omsorg	661	300	3 500	1 500	300	300
ELEKTRONISKE DØRLÅSER	380	0	0	0	0	0
DØRAUTOMATIKK UNIVERSELL	0	500	0	0	0	0
UTFORMING ELDRESENTERET						
EL-BIL LEGEVAKT	514	0	0	0	0	0
Prosjekt bo- og avlastningstiltak	91	0	0	0	0	0
PROSJEKT BO- OG	5	0	0	0	0	0
AVLASTNINGSSENTER MERKOSTNADER						
Forprosjekt rådhuset	894	0	0	0	0	0
RÅDHUSET RENOVERING	151	0	0	0	0	0
Utbedring fasader - Forserte prosjekt - Corona	839	0	0	0	0	0
Bjørnevatn barnehage - Konsulentbistand - Forserte prosjekt - Corona	47	0	0	0	0	0
HESSENG BARNEHAGE - VINDUER OG SOLSKJERMING	621	0	0	0	0	0
SANDNES BARNEHAGE - VINDUER	489	0	0	0	0	0
Rehabilitering vei - Forserte prosjekt - Korona	2 243	0	0	0	0	0
Kommunale veier - Oppgradering og utbedring	4 167	2 500	2 500	2 500	2 500	0
UTSKIFTNING FJELLHEIM BRU	0	2 000	0	0	0	0
UTSKIFTNING ØSTERELV BRU	230	2 500	0	0	0	0
Gatelys - Måleravlesning Lyspunkt	336	0	0	0	0	0
Gatelys i sentrumsområdet	115	0	0	0	0	0
UTSKIFTING FRA NA-LAMPER TIL LED- LAMPER, GATELYS	0	300	600	0	0	0
Økt Tilgjengelighet i Kollektivtransport	0	500	0	0	0	0
UTSKIFTING FRA LYSSTOFFRØR TIL LED (EU-KRAV)	0	1 000	1 000	1 000	0	0
Utstyrsoppgradering	782	3 068	300	600	1 000	0
Utstyrsoppgradering Brannvesenet	0	527	0	0	0	0
Ny brannbil	6 839	0	0	0	0	0
UTSTYRSOPPGRADERING FEIING AV FRITIDSBOLIGER	0	800	0	0	0	0
NY BIL - FDV	0	550	0	0	0	0

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Oppgradering avløp	0	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Oppgradering vann	0	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
SUNDELINVEIEN REHABILITERING VA	1 010	0	0	0	0	0
TUNNELVEIEN REHABILITERING VA	301	0	0	0	0	0
UV-Anlegg - Hovedvannledning	31	0	1 000	0	0	0
BUGØYNES VANNKILDE VEI	866	0	0	0	0	0
SANDNESKRYSSET AVLØP	57	0	0	0	0	0
LANGFJORDVEIEN VA	23	0	0	0	0	0
FELLESANSKAFNELSER 110-SENTRALEN	4 976	330	0	0	0	0
Prosjektering boligfelt B3 og B4 på skytterhusfjellet	0	0	1 500	0	0	0
Utvikling av næringstomter	0	0	2 200	0	0	0
Feiebiler	0	0	2 200	0	0	0
Oppgradering tilfluktsrom Fjellhallen - Finansiert av fond	0	0	700	0	0	0
Prosjekt mangler	8 191	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	106 316	32 002	30 950	20 650	18 850	15 350

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Fiberpakke til distriktene	-6 175	0	0	0	0	0
Kirkebygg - vedlikehold og oppgradering	2 147	2 244	2 625	3 100	900	2 500
Tilskudd til andres investeringer	-4 028	2 244	2 625	3 100	900	2 500

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Egenkapitalinnskudd KLP	2 590	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 590	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	104 879	36 746	36 075	26 250	22 250	20 350

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-403 741	-420 277	-460 918	-460 918	-460 918	-460 918
Inntekts- og formuesskatt	-315 026	-304 109	-316 935	-316 935	-316 935	-316 935
Eiendomsskatt	-48 154	-48 771	-51 113	-53 251	-55 596	-55 601
Andre skatteinntekter	-6 617	-1 800	-6 493	-6 493	-6 493	-6 493
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-51 082	-44 457	-80 630	-70 679	-67 379	-57 809
Overføringer og tilskudd fra andre	-154 478	-110 999	-102 261	-102 682	-104 094	-104 614
Brukerbetalinger	-38 703	-32 640	-30 372	-30 372	-30 372	-30 372
Salgs- og leieinntekter	-89 319	-93 340	-102 295	-107 009	-109 646	-112 236
Sum driftsinntekter	-1 107 119	-1 056 392	-1 151 017	-1 148 340	-1 151 434	-
						1 144 978
Lønnsutgifter	631 532	619 064	662 755	661 254	661 306	662 552
Sosiale utgifter	64 417	64 481	78 000	78 000	78 000	78 000
Kjøp av varer og tjenester	263 258	212 155	222 821	224 750	226 560	229 303
Overføringer og tilskudd til andre	102 422	72 259	71 296	61 316	61 337	61 359
Avskrivninger	60 005	57 297	57 297	57 297	57 297	57 297
Sum driftsutgifter	1 121 634	1 025 255	1 092 169	1 082 617	1 084 500	1 088 511
Brutto driftsresultat	14 515	-31 137	-58 848	-65 723	-66 934	-56 467
Renteinntekter	-6 916	-6 087	-13 800	-13 600	-12 900	-12 000
Utbytte	-11 779	-14 900	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Renteutgifter	34 007	54 000	70 500	65 300	58 000	53 940
Avdrag på lån	55 327	58 961	63 000	63 000	62 500	62 000
Netto finansutgifter	70 639	91 974	109 700	104 700	97 600	93 940
Motpost avskrivninger	-60 005	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297
Netto driftsresultat	25 149	3 540	-6 445	-18 320	-26 631	-19 824
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	18 500	3 563	2 000	2 000	2 000	2 000
Bruk av bundne driftsfond	-14 861	-6 191	-15 566	-3 680	-2 369	-2 176
Avsetninger til disposisjonsfond	0	1 194	12 000	20 000	27 000	20 000
Bruk av disposisjonsfond	-20 777	-2 106	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	8 011	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-17 138	-3 540	6 445	18 320	26 631	19 824
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	8 011	0	0	0	0	0

Bolyst

Det skal være godt å være innbygger i Sør-Varanger, også i innsparingstider! Det prioriteres årlig mange millioner kroner til ulike tiltak som kan bidra til å øke bolysten i kommunen.

Bolyst i Sør-Varanger kan gjenkjennes ved en kommune som satser på gode tiltak for alle aldersgrupper på mange forskjellige områder.

Sør-Varanger kommune har de siste 15 årene investert for mer enn 1 milliard kroner i ulike tiltak for å ivareta innbyggernes behov. Det er investert i (snart) to nye barnehager, to nye skoler, bo- og avlastningscenter for innbyggere med funksjonsnedsettelse, idrettsanlegg, svømmehall, bedre vann- og avløpsstruktur, nye boligarealer, omsorgsboliger og boliger for eldre, veier og digital infrastruktur i hele kommunen.

I tillegg budsjetteres det med flere millioner kroner årlig til tiltak som kan klassifiseres som KAN-tiltak i kommunens vedtatte MÅ-BØR-KAN politikk når "prioriteringskniven" må frem. Dette er tiltak innenfor kultur, museer, drift og tilskudd til ulike arrangement som bidrar til å skape bolyst i kommunen og som gjør det attraktivt å bo her. Oversikt over disse tiltakene fremgår av eget kapittel i budsjettet.

Bolyst er en viktig faktor i jobben med å beholde innbyggere, tiltrekke seg innbyggere og møte demografi-utfordringene som vi står ovenfor.

Bolysttiltakene i dette kapittelet kommer under kategorien "kan" som betyr at de verken er lovpålagt eller faglig nødvendig. Men de anses likevel som viktige bidrag til et samfunn som både skal tiltrekke seg nye innbyggere, og ta vare på de som allerede bor i kommunen.

I kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026 er de særlige satsningsområdene næringsutvikling, infrastruktur, barn og ungdom, kompetansebygging og folkehelse. Den overordnede visjonen for Sør-Varanger kommune er at man skal utvikle et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen og at kommunen skal dimensjonere tjenesteproduksjonen for en samlet befolkning på 12000 innbyggere. Framskrivningen for 2040 fra SSB viser for lav befolkningsvekst ut fra kommunens overordnede visjon, og i dette kapittelet presenteres tiltak som kan øke bolysten i kommunen, som i henhold til omstillingsvedtaket for Sør-Varanger kommune om modellen "må-bør-kan", er KAN-tiltak.

Sør-Varanger kommune KAN og vil ta vare på sine innbyggere, og vil bidra til å gjøre det godt og trygt å bo her.

Sommerjobb for ungdom = Bolyst for ungdom

Til tross for en krevende økonomisk situasjon prioriteres det midler til sommerjobb for ungdom. Det er avsatt 410 000 kroner i 2024. Ungdom mellom 16-18 skal prioriteres, dette er en gruppe som ofte møter utfordringer med å skaffe seg sommerjobb, men som kan bidra positivt på flere områder.

Følgende områder/tiltak er derfor planlagt:

- Barentshallene SV KF, bla vedlikehold av grøntanlegg, kr 360.000.
- Teknisk avdeling, kr 50.000.

Aurora kino IKS

Aurora kino IKS er et interkommunalt selskap som eies av Tromsø, Alta og Sør-Varanger kommune. Sør-Varanger kommunes eierandel utgjør 8 % og kommunens tilskudd til selskapet utgjør årlig kr 675.000.

Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssiida

Driftstilskudd til Varanger museum IKS er budsjettet med 1,985 mill.kr. for 2024. I selskapsavtalen er minimumsbeløpet satt til 1,3 mill.kr, samt at kommunen i tillegg skal yte tilskudd til renhold. Utover dette dekker kommunen noen av driftskostnadene knyttet til Grenselandsmuseet, samt at kommunen betaler kr 465.000 i husleie for Grenselandsmuseet til Stiftelsen Grenselandscenteret.

Driftstilskudd til Stiftelsen Tana og Varanger museumssiida er økt tilsvarende konsumprisindeksen på 3,3 %, og er budsjettet med en økning på kr 17.700 til kr 554.700 til Saviomuseet, samt kr 5.500 til kr 172.600 Å'vv Skoltesamisk museum.

Samlet er det budsjettet med kostnader og tilskudd til museer for 3,177 mill. kroner i 2024.

Kulturmidler

Det er budsjettet med kr 250.000 i kulturmidler til levekårutvalgets disposisjon. Dette er midler som kan søkes på av frivillige lag og foreninger.

Pikene på Broen

Sør-Varanger kommunes andel av driftsstøtte til Pikene på Broen, er budsjettet med kr 167.000, som tilsvarer den kommunale delen av søknadsbeløpet til Kulturdepartementet. Den kommunale andelen utgjør 2,97 % av samlet offentlig driftstilskudd.

17.mai og samefolkets dag

Midler til 17.mai og samefolkets dag er videreført med til sammen kr 100.000.

Kirkeneskonferansen

Kommunedirektøren foreslår å ta inn igjen tilskuddet til Kirkeneskonferansen på kr 50.000 årlig, samt deltakeravgift for formannskapets medlemmer kr 50.000.

Finnmarksløpet

Det er budsjettet med et årlig tilskudd til Finnmarksløpet på kr 75.000 i årene 2022-2025, samt praktisk tilrettelegging, brøyting og andre avtalefesta punkt for arrangementet.

Krabben på John Savios plass (torget) og lys i trærne i sentrum

Det er budsjettet med en overføring til Barentshallene på kr 30.000 å drifte og vedlikeholde lekeplassen Krabben på John Savios plass i sentrum og til lys i trærne i sentrumsgatene. Begge deler er etablert som følge av lokalt næringsliv og privatpersoners innsats, og kommunen støtter bolystiltaket.

Løpende søknader

Tiltak som ikke er omfavnet av budsjettvedtak eller er lovregulert som støtte til ulike arrangementer og prosjekter, prioriteres ikke.

Overføringer til særbedrifter

KomRev Nord IKS og Kontrollutvalgan KO

Det er budsjettet med 1,627 mill. kroner til KomRev Nord IKS. For kontrollutvalget er det budsjettet med kr. 135.000 til kontrollutvalgets kostnader til honorar, reise, opplæring og møteavvikling, samt kr. 226.000 til sekretariatet for Kontrollutvalgan KO i henhold til vedtak av 11.09.23 i sak 23/1152 fra Kontrollutvalgan KO.

Kontrollutvalgets vedtak er vedlagt i budsjettdokumentet.

Barentshallene Sør-Varanger KF

Kommunedirektøren foreslår for 2024 et tilskudd på 10,82 mill.kr til Barentshallene Sør-Varanger KF. Tilskuddet inkluderer:

- Sommedvedlikehold av kirkegårder i Kirkenes, Neiden og Jarfjord kr 130.000
- Sommervikarer kr 360.000
- Inndekning av varslet underskudd for 2023 kr 100.000-150.000
- Vedlikehold av lekeplass og krabbe på John Savios plass kr 30.000

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den løpende investeringssummen på kr 2,0 mill.kr årlig i økonomiplanperioden, og anmoder styret i Barentshallene Sør-Varanger KF til å komme med en egen sak om oppgradering av Barentshallen når endelig budsjett foreligger.

Vedtak fra styret i Barentshallene KF

Styret i Barentshallene Sør-Varanger KF har vedtatt følgende driftsbudsjett for 2024 i sak 29/23 på styremøte 23.10.23:

Av en total driftsramme på **19,162 millioner** beløper inntektene seg slik:

<u>Egne driftsinntekter</u>	kr. 7 683 000,-
Kostnader kommunale undervisningslokaler	kr. 2 625 000,-
Tilskudd gratis hall-leie barn og unge	kr. 1 260 000,-
Tilskudd sommervikarer (øremerket ungdom)	kr. 360 000,-
Ordinært kommunalt tilskudd	kr. 7 234 000,-

Den kommunale andelen for driftsbudsjett 2024 vil være **kr. 11 479 000,-**

Investeringsrammen for 2024 beløper seg til kr. 16 700 000,- hvor av **kr. 11 400 000,-** vil være nye låneopptak

Styret i Barentshallene Sør-Varanger KF har i sitt budsjettforslag lagt til grunn regnskap 2023 og vedtatt budsjett 2023 inkl. endringer, i tillegg til normal kalkulasjon for normert lønns- og prisvekst. Budsjett er satt opp ut i fra dagens drift og rammer med forutsetning om at innsparingstiltak effektivt oktober 2022 blir reversert og vedlikeholdsplan for samtlige anlegg følges med en økt tiltaksramme.

Styret i Barentshallene KF har vedtatt et investeringsbudsjett for 2024 på 16,7 mill.kr, med en kommunal finansiering med friske midler på 11,4 mill.kr, samt kr 700.000 fra bundet fond for tilfluktsrom.

Investeringstiltak Barentshallene Sør-Varanger KF 2024-2027

Budsjett

Verksted/Lagerbygg Park/Lysløype/Scooterløype	Kr. 3 500 000	Videreføring KST 122/2023
Rehabilitering Barentsbadet (SD-oppgradering)	Kr. 1 100 000	Videreføring KST 247/2022
Rensemaskin kunstgressbaner kr. 500 000,-		Slås sammen rehab Bhall
Kostemaskin innendørs Barentshallen kr. 200 000,-		Slås sammen rehab Bhall
Led-armaturer lysløype trinn 4 av 4	Kr. 200 000	ca. 60 armatur - utsatt 2023
Gapahuker og benker trinn 2 av 3	Kr. 200 000	
Nye belter tråkkemaskin	Kr. 300 000	
Fjellhall og utløsning av fondspenger DSB	Kr. 700 000	
Oppgradering Førstevannet, sandstrand, Knes skilt, badstue	Kr. 500 000	
Brannteknisk oppgradering Fjellhall, lovkrav Multiconsult	Kr. 1 500 000	
Radontiltak og skifte av kunstgress i Barentshallen, Sportsdekket og teknisk (SD/Vent) eks. spillemidler	Kr. 8 000 000	
Sum nye prosjekter 2024	Kr. 11 400 000	
Sum finansiering fond tilfluktsrom	Kr. 700 000	
Sum investering 2024	Kr. 16 700 000	

Vedtatte, ubrukte investeringsmidler tidligere år er av styret foreslått videreført.

Norasenteret IKS – krise og incestsenter

Det er budsjettert med et tilskudd på 2,82 mill. kr. for Sør-Varanger kommunes eierandel i Norasenteret IKS. Det er kr 260.000 mer enn i 2023. Beløpet er Sør-Varanger kommunes andel i følge av selskapsavtalens §18, Årsbudsjett, og punkt 5. innskuddsplikt, eierandel og ansvarsfordeling. Kostnadsøkningen i Norasenteret kommer blant annet som følge av økte renter på lånet til senterets bygg.

Sør-Varanger menighet

Menighetsrådet har vedtatt et driftsbudsjett for 2024 på 9,884 mill.kr og et budsjett i økonomiplanen med årlig prisøkning på 4,0 % frem til 2027. For 2024 er det budsjettert med et tilskudd på 7,018 mill.kr fra Sør-Varanger kommune.

Innarbeidet tilskudd i kommunedirektørens forslag for 2024 er på 6,415 mill.kr, og er kr 603.000 lavere enn vedtaket til Sør-Varanger menighetsråd, Økning fra opprinnelig budsjett i økonomiplanen er kr

600.000. Kommunedirektøren foreslår i økonomiplanen å overføre tilskudd på kr 130.000 for sommervedlikehold av kirkegårder direkte til Barentshallene KF.

Vedtak:

Menighetsrådet vedtar det fremlagte driftsbudsjett for 2024 og det legges også inn en prisøkning på 4 prosent i økonomiplanen for perioden 2024 -2027.

Menighetsrådet har i samme møte behandlet investeringsbudsjettet for 2024-2027. Forslaget til investeringer bygger på tidligere tilstandsrapporter, og den foreløpige tilstandsrapporten som utvalg for kirkebygg og gravlunder vedtok. Utvalget har fokusert på et begrenset utvalg av kirkebygg i sin foreløpige rapport. Menighetsrådet har vedtatt en investeringsplan for økonomiplan 2024-2027.

Investeringsplan Sør-Varanger menighetsråd				
Investering	2024	2025	2026	2027
Kirkebygg	3 575 000	3 595 000	702 000	2 511 000
Gravlunder	0	555 000	478 000	846 000
Investeringsbudsjett Sør-Varanger menighetsråd				
	2024	2025	2026	2027
Kostnader:				
Investeringer	3 575 000	4 150 000	1 180 000	3 357 000
KLP egenkapital	25 000	26 000	27 000	28 000
Sum finansieringsbehov	3 600 000	4 176 000	1 207 000	3 385 000
Finansiert slik:				
Refusjoner	900 000	1 044 000	301 750	846 250
Mottatt avdrag utlån	25 000	26 000	27 000	28 000
Tilskudd fra kommunen	2 625 000	3 106 000	878 250	2 510 750
Fond	50 000	0	0	0
Sum	3 600 000	4 176 000	1 207 000	3 385 000

Vedtak:

Sør-Varanger menighetsråd vedtar den fremlagte investeringsplanen for 2024 til 2027. I 2024 prioriteres utbedringer på Bugøynes kirke og rehabilitering av Kirkenes kirke. Det bes om en bevilgning på kr 2 625 000 fra kommunen til dette.

Investeringsplanen er innarbeidet for hele økonomiplanen.

Brenselsutsalget og Grenseprodukter

Brenselsutsalget AS er et kommunalt eid ASVO-foretak som skal gi varig tilrettelagt arbeid til ulike arbeidsgrupper. Arbeidstilbudet skal være tilpasset den utviklingshemmedes arbeidsevne. Salg av de tilvirkede produkter inngår i selskapets virksomhet.

Brenselsutsalget AS søkte i mai 2021 om at tilskuddet til bedriften korrigeres årlig lik konsumprisindeksen.

Det er innarbeidet en økning på kr 71.000, som tilsvarer konsumprisindeks på 3,3 % per september, slik at samlet tilskudd til Brenselsutsalget AS blir 1,913 mill.kr.

Tilskudd til private barnehager

Barnehageloven § 14 fastslår at kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen. I Sør-Varanger gjelder dette Bjørnehiet familiebarnehage og Villaveien naturbarnehage.

Finansieringen av godkjente private barnehager kompenseres gjennom rammetilskuddet.

Det er budsjettet med 10,151 mill.kr til formålet. Dette inkluderer også kompensasjon for redusert foreldrebetaling som følger av gratis barnehage i tiltakssonen.

Bedriftshelsetjeneste

Sør-Varanger kommune har avtale med Hemis AS for levering av bedriftshelsetjenester for de neste årene. Avtalen ivaretar lovpålagte forpliktelser i henhold til arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter. Det er budsjettet med en årlig medlemskontingent for denne avtalen på samme nivå som tidligere år, det vil si kr 647.500.

Kommunens sentralforbund

Sør-Varanger kommune er medlem av KS (Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon), medlemskontingenten er om lag kr 600.000 OU-kontingent 2024 er budsjettet til utgjør 1,334 mill.kr inkludert ansattes andel på om lag kr 400.000.

Øst-Finnmarkrådet

Det er budsjettet med kr 320.000 i kommunes andel til Østfinnmarkrådet.

Interkommunalt Arkiv i Finnmark IKS

Interkommunalt Arkiv i Finnmark IKS (IKA Finnmark IKS) er et interkommunalt selskap som eies av alle kommunene i Finnmark og Finnmark Fylkeskommune.

Sør-Varanger kommunes eiertilskudd for 2024 er budsjettet med kr 790.000, noe som er likt tilskuddet for 2023.

Kirkenes Storkjøkken AS

Det er innarbeidet en økning i kjøp av tjenester fra Kirkenes Storkjøkken AS på 2,070 mill.kr, slik at samlet budsjett er 14,720 mill.kr i 2024. Dette er i henhold til budsjett oversendt fra daglig leder i Kirkenes Storkjøkken AS. Kommunens budsjetterte inntekter fra brukerbetalinger er 3,129 mill.kr i 2024.

Kirkenes storkjøkken AS eies 50/50 av Finnmarkssykehuset og Sør-Varanger kommune, og fordeling av kostnader gjøres i forhold til leveranse til de to eierne. I tillegg til produksjonen av mat, sørger selskapet også for kostverter på sykehjem og utkjøring av mat i henhold til selskapsavtalen.

Status og rammebetingelser

Utvalgte nøkkeltall

Hovedtall i budsjettet	Handlingsregel
Totale driftsinntekter	1 151 017
Totale driftsutgifter	1 092 169
Netto driftsresultat	-6 445
Driftsresultat i prosent av driftsinntekter	0,6 %
Antall innbyggere	9 885
Renteutgifter	70 500
Avdrag	63 000
Eiendomsskatt	51 113
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	9,5 %
Årlige investeringer	30 950
Andel lånefinansiering	79,9 %

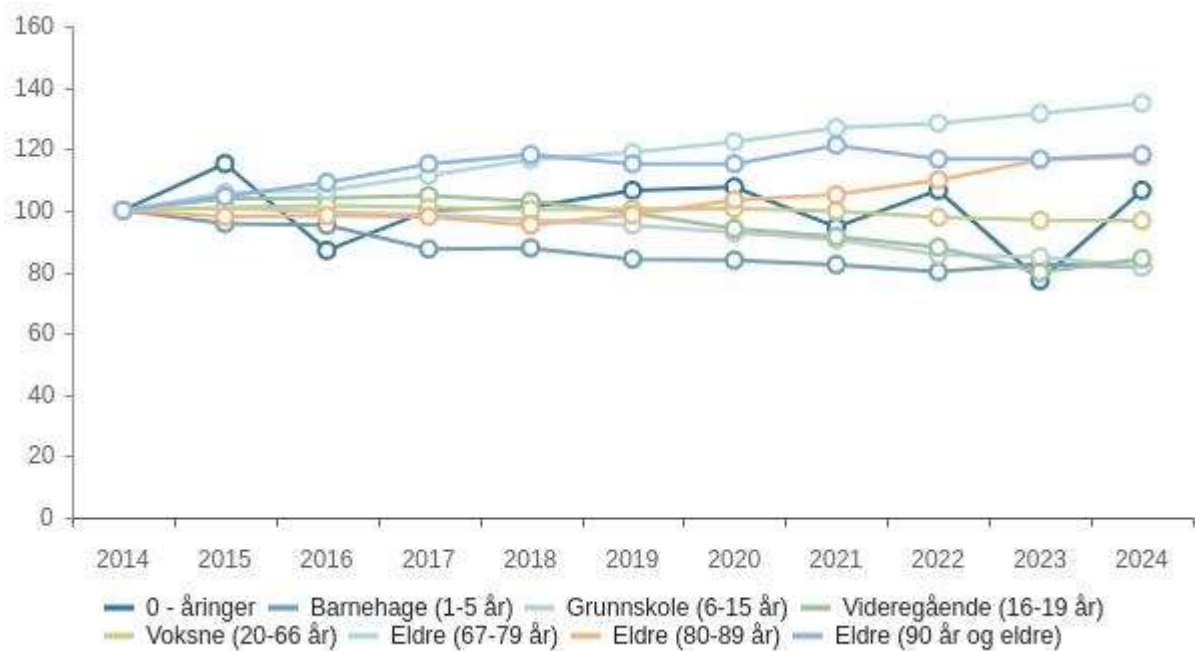
Teoretisk innsparingspotensial

Tjeneste	Indikator	Sør-Varanger	Hammerfest	Målselv	Rauma	Vefsn	Verdal	Voss herad	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen	Innbyggere i målgruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)	22 774	21 184	18 267	15 932	19 054	17 709	18 918	Ørland	16 399	18 386	9 850	41,0	18,3
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)	30 355	36 649	23 156	22 992	21 966	19 397	21 935	Ørland	20 412	25 872	9 850	45,9	15,3
Barnevern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)	2 870	3 840	3 266	2 097	2 785	2 970	3 701	Sogndal	1 714	2 936	9 850	-0,6	-2,3
Barnehage	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)	9 268	11 063	9 027	10 196	10 399	10 240	9 947	Sør-Varanger	9 268	10 565	9 850	-10,6	-11,6
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	5 080	6 455	4 434	3 401	4 565	3 728	4 441	Namsos	4 069	5 081	9 850	0	0
Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B)	3 049	4 922	1 902	4 148	3 000	3 098	4 896	Ørland	1 988	3 710	9 850	-6,2	-20,8
Kultur og idrett	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)	4 011	5 781	2 501	2 393	3 223	2 251	2 975	Sogndal	2 229	3 351	9 850	6,5	16,5
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)	1 109	1 335	467	1 014	776	443	1 120	Bømlo	712	1 117	9 850	-0,1	-0,7
Adm, styring og fellesutgifter	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)	7 015	10 910	6 378	5 179	5 122	5 831	6 812	Bømlo	4 542	6 968	9 850	0,5	0,7
Brann og ulykkesvern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)	1 548	2 614	1 082	1 580	969	783	1 021	Vefsn	969	1 438	9 850	1,1	7,1
Kommunale boliger	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B)	-170	-167	316	50	-270	-35	851	Kvinnherad	-289	86	9 850	-2,5	0
Samferdsel	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)	2 630	3 260	3 485	2 170	3 398	1 136	2 821	Bømlo	1 500	2 423	9 850	2,0	7,9
Næringsforv. og konsesjonskraft	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft (B)	-1 109	916	-809	-173	623	177	-3 653	Ullensvang	-32 669	-3 845	9 850	26,9	0
Kirke	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)	586	764	780	780	581	504	734	Vefsn	581	764	9 850	-1,8	-30,4
Landbruk	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Landbruk (B)	323	133	284	113	214	116	58	Kvinnherad	79	128	9 850	1,4	45,7

Demografi

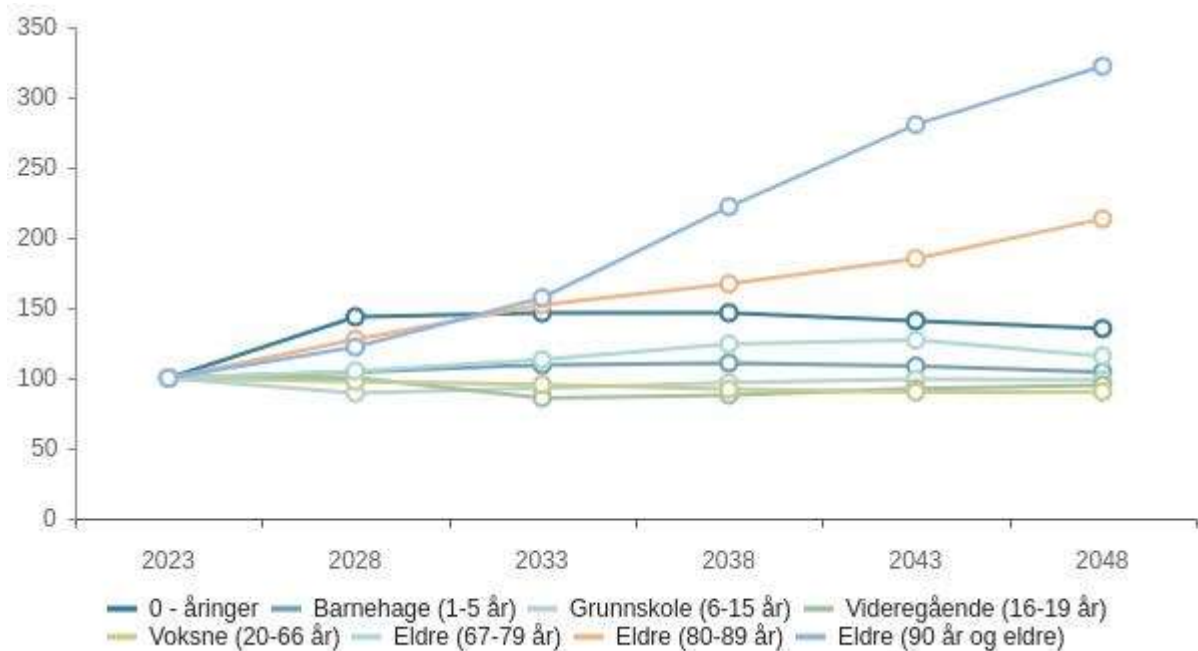
Demografi

Historisk vekst

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0 - åringar	100,0 %	115,2 %	87,0 %	100,0 %	101,1 %	106,5 %	107,6 %	94,6 %	106,5 %	77,2 %	106,5 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	95,7 %	95,1 %	87,4 %	87,7 %	84,1 %	83,8 %	82,3 %	80,0 %	82,5 %	81,6 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	100,7 %	99,4 %	98,6 %	96,9 %	95,2 %	92,7 %	90,4 %	85,5 %	84,9 %	81,5 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	103,9 %	104,1 %	104,8 %	103,0 %	99,1 %	94,1 %	91,5 %	88,0 %	79,9 %	84,3 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	101,0 %	101,6 %	100,9 %	100,2 %	100,4 %	100,5 %	99,8 %	97,8 %	96,8 %	96,6 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	105,8 %	106,5 %	111,4 %	116,5 %	118,8 %	122,3 %	126,9 %	128,3 %	131,6 %	134,8 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	98,0 %	98,3 %	98,0 %	95,2 %	98,6 %	103,4 %	105,1 %	109,9 %	116,4 %	117,6 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	104,5 %	109,1 %	115,2 %	118,2 %	115,2 %	115,2 %	121,2 %	116,7 %	116,7 %	118,2 %
Total	100,0 %	101,3 %	101,4 %	101,1 %	100,8 %	100,7 %	100,7 %	100,1 %	98,4 %	97,6 %	98,0 %

Prognose vekst

	2023	2028	2033	2038	2043	2048
0 - åringar	100,0 %	143,7 %	146,5 %	146,5 %	140,8 %	135,2 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	104,1 %	109,4 %	110,7 %	108,5 %	104,4 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	89,3 %	93,0 %	96,9 %	99,2 %	98,8 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	100,5 %	85,9 %	88,0 %	92,4 %	95,1 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	97,7 %	95,4 %	92,1 %	90,0 %	90,2 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	105,2 %	113,1 %	124,2 %	127,1 %	115,7 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	127,5 %	152,3 %	167,2 %	185,2 %	213,4 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	122,1 %	157,1 %	222,1 %	280,5 %	322,1 %
Total	100,0 %	100,0 %	100,9 %	101,9 %	102,5 %	102,5 %

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 25

Investeringsbudsjettet

Investeringstabell for kommunen samlet

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Sum	0	0	0	0

Andre investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Administrasjon				
It-Investeringer	1 000	1 000	1 000	1 000
Prosjektering boligfelt B3 og B4 på skytterhusfjellet	1 500	0	0	0
Skolepc - Klassesett	600	600	600	600
Utvikling av næringstomter	2 200	0	0	0

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekter				
Sum Administrasjon	5 300	1 600	1 600	1 600
Kultur og oppvekst				
Utskifting av digitale tavler i grunnskolen	400	0	0	0
Sum Kultur og oppvekst	400	0	0	0
Helse, omsorg og velferd				
Integrerte velferdsteknologiske tjenester	1 000	1 000	1 000	1 000
Inventar og utstyr - Pleie og omsorg	3 500	1 500	300	300
Sum Helse, omsorg og velferd	4 500	2 500	1 300	1 300
Teknisk				
Kommunale bygninger - Planlagt renovering	4 000	4 000	4 000	4 000
Kommunale veier - Oppgradering og utbedring	2 500	2 500	2 500	0
Oppgradering tilfluktsrom Fjellhallen - Finansiert av fond	700	0	0	0
Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering	2 000	2 000	2 000	2 000
Prosjektledelse Kommunale bygg	450	450	450	450
UTSKIFTING FRA LYSSTOFFRØR TIL LED (EU-KRAV)	1 000	1 000	0	0
UTSKIFTING FRA NA-LAMPER TIL LED-LAMPER, GATELYS	600	0	0	0
Utstyrsoppgradering	300	600	1 000	0
Sum Teknisk	11 550	10 550	9 950	6 450
Finans				
Egenkapitalinnskudd KLP	2 500	2 500	2 500	2 500
Kirkebygg - vedlikehold og oppgradering	2 625	3 100	900	2 500
Sum Finans	5 125	5 600	3 400	5 000
Sum	26 875	20 250	16 250	14 350

Selvkost

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekter				
Teknisk				
Feiebler	2 200	0	0	0
Oppgradering avløp	2 400	2 400	2 400	2 400
Oppgradering vann	3 600	3 600	3 600	3 600
UV-Anlegg - Hovedvannledning	1 000	0	0	0
Sum Teknisk	9 200	6 000	6 000	6 000
Sum	9 200	6 000	6 000	6 000

Finans

Renter og avdrag etablering/utbedring og start lån

I henhold til Boligpolitisk handlingsplan er målet at flest mulig skal eie sin egen bolig, noe som også gjelder for vanskeligstilte på boligmarkedet. De fleste virkemidlene er innrettet for å få flere inn i eid bolig, i stedet for å ha et regulert eller subsidiert utleiemarked.

Det budsjetteres med 40,0 mill.kr i samlet startlån hvert år i økonomiplanen jfr. KST 78/2021.

Det er også vedtatt et nytt tildelingskriteriet i samme kommunestyresak, og det åpnes nå for å gi startlån til unge i etableringsfasen som innehar etterspurt fagkompetanse i kommunen. Dette kan benyttes som rekrutteringstiltak.

Andre investeringer

Administrasjon

It-Investeringer

Det prioriteres et årlig beløp på 1 mill.kr til it-investeringer i økonomiplanperioden.

Prosjektering boligfelt B3 og B4 på skytterhusfjellet

Felt B3 på Skytterhusfjellet er regulert og det er laget en brukermanual for området i forbindelse med regulering av området. For å kunne tildele tomter i dette feltet må det prosjektere området og dele inn i tomter som kan tildeles.

Anslagsvis er det plass til 50 - 60 tomter i felt B3. Kommunen får inn inntekter gjennom feste og tilknytningsavgifter.

Reguleringen av området settes ut, og startes i 2024. Reguleringsdelen av prosjektet ledes av plan- og utviklingsavdelingen. Prosjektering vil starte litt ut i reguleringsarbeidet. Tekniske tjenester står for prosjektledelse frem til overtagelse av ferdig utbygget boligfelt.

Når prosjekteringen er ferdig vil det fremmes en sak til kommunestyret med investeringskostnader fra 2025 og videre. Området vil nok sannsynlig deles opp i byggetrinn da det er snakk om mange tomter totalt.

Utvikling av næringstomter

Midlene skal brukes til å opparbeide kommunens ledige næringsareal ved Smieveien slik at de tilfredsstillir dagens regelverk for blant annet stormflo-nivå.

Kultur og oppvekst

Utskifting av digitale tavler i grunnskolen

Prosjektet er inne i sitt siste år der man skal oppgradere og bytte ut digitale tavler i skolene.

Helse, omsorg og velferd

Integrerte velferdsteknologiske tjenester

Det prioriteres årlig 1 mill.kr til ulike prosjekter innen velferdsteknologi i økonomiplanperioden. Beløpet prioriteres av fagnettverk Helse, omsorg og velferd.

Inventar og utstyr - Pleie og omsorg

Det er i dag en større forventet oppgaveglidning mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten enn tidligere, og det er behov for mer utstyr og mer avansert utstyr i helse- og omsorgstjenestene enn tidligere. Det kreves mer hjelpemidler for å håndtere ulike pasientgrupper i tjenesten, og for å kunne gi bedre rehabiliteringstjenester slik at rehabiliteringen blir best mulig. Flere av

enhetene melder også behov for å skifte ut en del inventar og utstyr på grunn av slitasje, slik som madrasser, tilpassede møbler med mer. Det er behov for å gjøre en større kartlegging av utstyrbehovet, og for å legge en plan for oppgradering av utstyr i årene fremover slik at enhetene har rom for å gjøre investeringene når de trengs.

Det er et ganske stort etterslep på dette nå, og det settes derfor av 3.5 mill. kroner i en investeringspost for helse- og omsorgstjenestene i 2024, og 1.5 mill. kroner i 2025. HOV ledergruppe setter opp en prioriteringsliste på bruken av disse midlene etter at kartlegging er utført. I løpet av 2024 skal enheten også lage en plan for når en forventer at ulike inventar og utstyr forventes å måtte oppgraderes, og en foreløpig kostnadsoversikt.

Teknisk

Kommunale bygninger - Planlagt renovering

Denne potten prioriteres ut i fra behovene på de ulike byggene. Det er laget en vedlikeholdsplan for de kommende årene som følges opp, og justeres om behovene endrer seg.

Kommunale veier - Oppgradering og utbedring

Midlene brukes til oppgraderingstiltak på de kommunale veiene. Tiltakene går i hovedsak på overvannshåndtering/grøfting og masseutskiftning samt asfaltering.

Oppgradering tilfluktsrom Fjellhallen - Finansiert av fond

Det skal i 2024 gjennomføres en oppgradering av tilfluktsrom i Fjellhallen i Kirkenes. Tiltaket delfinansieres fra Sør-Varanger kommune med midler fra et bundet fond som er ørmerket til tilfluktsrom.

Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering

Det avsettes 2 mill.kr per år i økonomiplanperioden til investeringer til kommunens idrettsanlegg. Beløpet administreres av Barentshallene Sør-Varanger KF.

Prosjektledelse Kommunale bygg

Dette er midler til prosjektledelse av oppgraderingsprosjekter på eksisterende kommunale bygg.

UTSKIFTING FRA LYSSTOFFRØR TIL LED (EU-KRAV)

Overgang til LED belysning på kommunale bygg. Dette gjøres som følge av EU-krav der lysstoffrør fases ut. Tiltaket vil gi en energieffektivisering. Det planlegges i første omgang med 1 million i året, i 3 år til tiltaket.

UTSKIFTING FRA NA-LAMPER TIL LED-LAMPER, GATELYS

Kommunen har noen gatelysarmaturer av eldre type i drift. For å spare fremtidig energiforbruk, og driftsutgifter til blant annet pæreskift vil man gå over til LED på disse armaturene. Det er sannsynlig at utfasing av NA lamper også vil bli et krav på lik linje med utfasing av lysstoffrør.

Utstyrsoppgradering

Investeringsmidler til nødvendige utstyropsgraderinger innenfor tekniske tjenester.

Finans

Kirkebygg - vedlikehold og oppgradering

I henhold til vedtak fra Sør-Varanger menighetsråd for økonomiplan 2024-2027.

Investeringsplan Sør-Varanger menighetsråd				
Investering	2024	2025	2026	2027
Kirkebygg	3 575 000	3 595 000	702 000	2 511 000
Gravlunder	0	555 000	478 000	846 000
Investeringsbudsjett Sør-Varanger menighetsråd				
	2024	2025	2026	2027
Kostnader:				
Investeringer	3 575 000	4 150 000	1 180 000	3 357 000
KLP egenkapital	25 000	26 000	27 000	28 000
Sum finansieringsbehov	3 600 000	4 176 000	1 207 000	3 385 000
Finansiert slik:				
Refusjoner	900 000	1 044 000	301 750	846 250
Mottatt avdrag utlån	25 000	26 000	27 000	28 000
Tilskudd fra kommunen	2 625 000	3 106 000	878 250	2 510 750
Fond	50 000	0	0	0
Sum	3 600 000	4 176 000	1 207 000	3 385 000

Selvkost

Teknisk

Feiebler

Anskaffelse av 2 tjenestebiler til feiertjenesten

Feiertjenesten står overfor økende utfordringer i sitt arbeid og det er nødvendig med investeringer for å opprettholde og forbedre tjenesten. Det er behov for å anskaffe to nye tjenestebiler. I tråd med hensynet til Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS), har det blitt identifisert et behov for tjenestebiler som har adskilte soner for utstyr som er rent og forurenset. Dette er essensielt for å ivareta sikkerheten og helsen til våre mannskaper, samt sikre at feiertjenesten kan utføres i henhold til HMS-standarder. Ved innføring av feiing og tilsyn med fritidsboliger får avdelingen en markant økning i oppdragsmengden. For å effektivt håndtere denne økningen, er det nødvendig å utvide med en ekstra tjenestebil. Dette vil ikke bare styrke vår kapasitet til å møte økende etterspørsel, men også sikre at feiing av fritidsboliger blir håndtert på en grundig og forsvarlig måte. Anskaffelsene er nødvendig for å opprettholde brannvesenets operative kapasitet og sikre at vi kan fortsette å levere tjenester av høy kvalitet til samfunnet. Investeringen foreslås finansiert ved låneopptak. Avdrag og rentekostnader belastes feiertjenesten som er selvkost-område.

UV-Anlegg - Hovedvannledning

Etter pålegg fra Mattilsynet må det bygges om fra en til to barrierer på hovedvannledningen for sikker levering av vann.

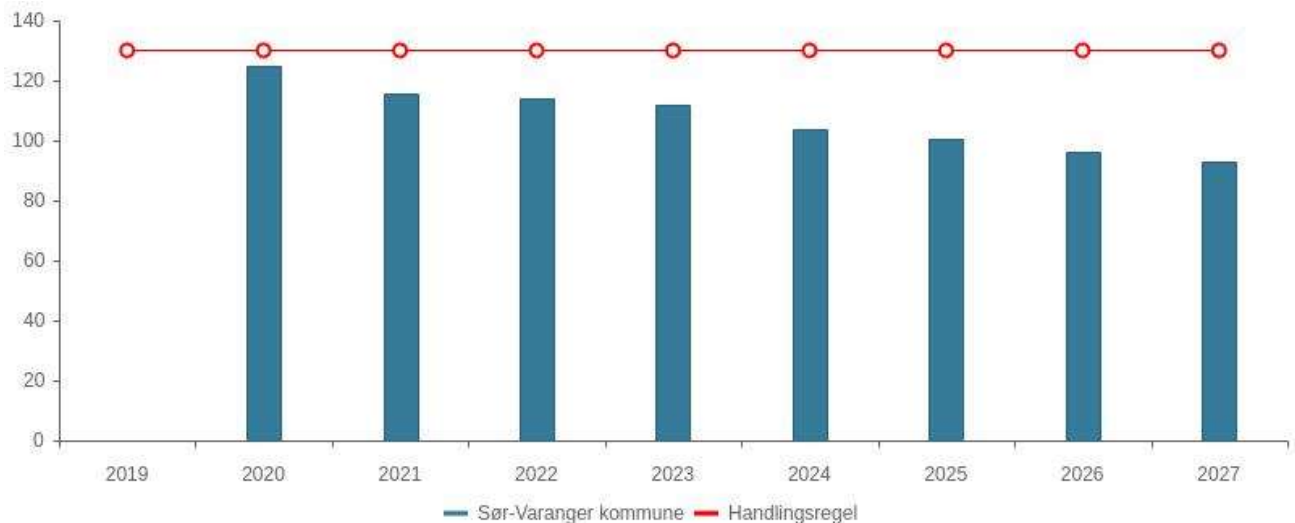

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	30 950	20 650	18 850	15 350
Tilskudd til andres investeringer	2 625	3 100	900	2 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 500	2 500	2 500	2 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	2	0	0
Sum finansieringsbehov	36 075	26 252	22 250	20 350
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 060	-2 640	-2 280	-1 780
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-28 815	-21 112	-17 470	-16 070
Videreutlån	40 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-700	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Sum finansiering	-36 075	-26 252	-22 250	-20 350
Sum finansieringsbehov	36 075	26 252	22 250	20 350
Sum finansiering	-36 075	-26 252	-22 250	-20 350
Udekket finansiering	0	0	0	0

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sør-Varanger kommune	0,00 %	124,92 %	115,68 %	113,89 %	111,80 %	103,92 %	100,52 %	96,34 %	92,87 %
Handlingsregel	130,00 %	130,00 %	130,00 %	130,00 %	130,00 %	130,00 %	130,00 %	130,00 %	130,00 %

Driftsbudsjettet

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Skatt på inntekt og formue	-315 026	-304 109	-316 935	-316 935	-316 935	-316 935
Ordinært rammetilskudd	-403 741	-420 277	-460 918	-460 918	-460 918	-460 918
Skatt på eiendom	-48 154	-48 771	-51 113	-53 251	-55 596	-55 601
Andre generelle statstilskudd	-36 551	-48 525	-73 750	-71 299	-60 499	-58 429
Havbruksfond	-12 548	-3 569	-12 500	-5 000	-12 500	-5 000
Kraftinntekter	-13 818	-16 700	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Naturressursskatt	-4 577	0	-4 493	-4 493	-4 493	-4 493
Sum sentrale inntekter	-834 415	-841 951	-931 709	-923 896	-922 941	-913 376

Rammetilskudd og skatt på inntekt og formue

Regjeringen legger i statsbudsjettet opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2024 med om lag 5,1 mrd.kr. Dette er over det intervallet som ble varslet i kommuneproposisjonen, 4,4 til 4,7 mrd.kr. Den økte realveksten må ses i sammenheng med at anslaget for veksten i pensjonskostnader utover lønnsveksten i 2024 er oppjustert 0,7 mrd.kr. Veksten i kommunenes pensjonskostnader i 2024 ligger dermed an til å bli 1,8 mrd.kr høyere en lønnsveksten i 2024. Anslaget for demografikostnader i 2024 som finansieres med frie inntekter er uendret fra kommuneproposisjonen med 3,1 mrd.kr. Veksten i pensjons- og demografikostnader kan dermed dekkes innenfor veksten i frie inntekter.

Lønns- og prisveksten fra 2023-2024 (deflatoren) anslås til 4,3 prosent, mens den kommunale prisveksten anslås til 3,8 prosent.

Sør-Varanger kommune bruker prognosemodellen til KS i budsjetteringen av inntekter fra skatt og ramme. For 2024 er lagt til grunn samlede frie inntekter på 782,35 mill.kr. Det vil si sum av rammetilskudd, skatt på inntekt og formue og naturressursskatt i oversikten over.

Ny taksering av eiendomsskatt

Siste taksering av eiendomsskatten var i 2014 med virkning fra 2015 som betyr at kommunen må omtaksere med virkning fra 2025. I henhold til eiendomsskatteloven § 8 A-4 er det anledning til å gjøre kontorjustering på 10% på eiendomsskattegrunnlaget på alle typer eiendommer med virkning fra 01.01.2025, istedenfor å gjøre alminnelig omtaksring etter 10 år. Det er også anledning til at kommunene lar takstene stå urørt i 1 til 3 år, altså til år 2027.

Eiendomsskattegrunnlaget skal ikke overstige antatt omsetningsverdi i det enkelte året som takstene blir oppjustert for. På denne bakgrunn er det vurdert at Sør-Varanger kommune kan benytte kontorjustering og det er derfor ikke lagt inn i budsjettet for 2024 at Sør-Varanger kommune skal omtaksere.

Andre generelle statstilskudd

Består i hovedsak av tilskudd til integrering, språkopplæring og vertskommune for flyktninger. Sør-Varanger kommune får tilskudd for flyktninger de første fem årene etter bosetting. Det er bygd opp slik at man får det høyeste tilskuddet i år to og så avtar det utover til år fem. Det er budsjettert med bosetting av 50 flyktninger i 2024. Det er budsjettert med en inntekt på 70,0 mill.kr samlet for 2024. Det er 7,0 mill.kr mer enn endret budsjett for 2023.

Havbruksfond

Inntekt fra havbruksfondet budsjetteres tilsvarende inntekten i 2018, 2020 og 2022.

Kraftinntekter

Det budsjetteres med 2,0 mill.kr i konsesjonskraftavgift og 10,0 mill.kr i utbytte fra Varanger Kraft.

Naturressursskatt

Det budsjetteres med 4,49 mill.kr i inntekter fra naturressursskatt fra produksjon av vannkraft. Budsjettetallet er beregnet med prognosemodellen til KS.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Lønnsoppgjør	0	12 175	12 500	12 500	12 500	12 500
Sum sentrale utgifter	0	12 175	12 500	12 500	12 500	12 500

Det er lagt inn en avsetning til lønnsoppgjør for 2023 på 12,5 mill.kr. Det tilsvarer et lønnsoppgjør på 3,6 prosent.

Finansinntekter og -utgifter

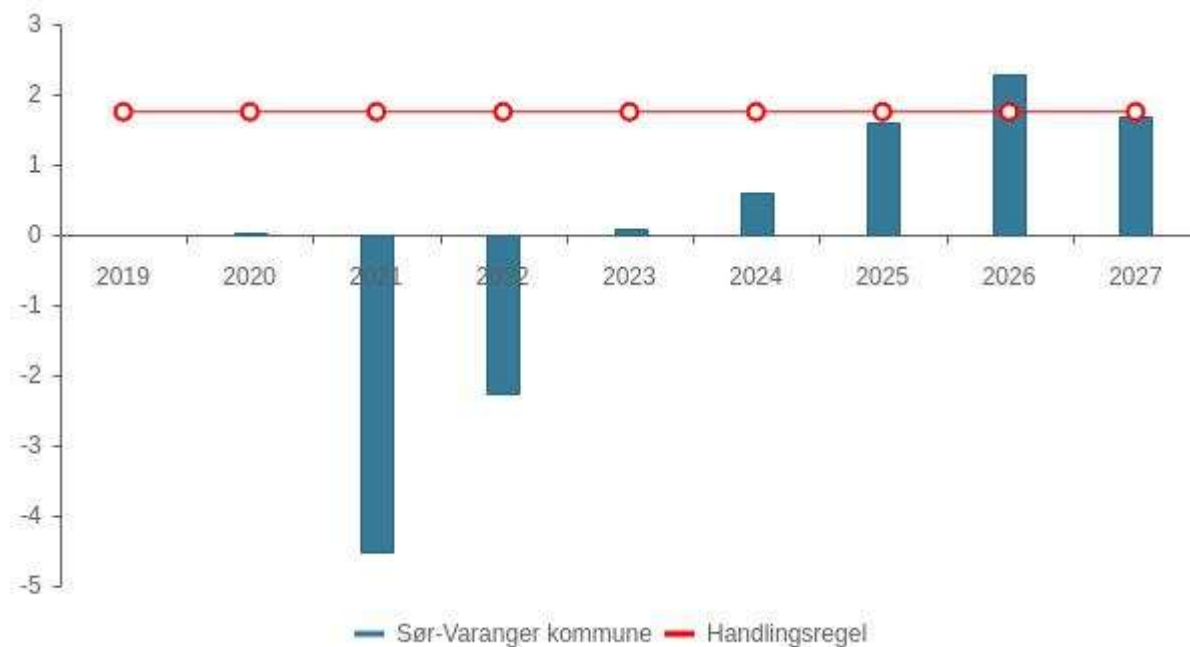
Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Renteinntekter og utbytte	-6 801	-6 087	-13 800	-13 600	-12 900	-12 000
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	33 986	54 000	63 586	58 586	51 586	47 926
Avdrag på lån	55 327	58 961	63 000	63 000	62 500	62 000
Netto finansinntekter/finansutgifter	82 512	106 874	112 786	107 986	101 186	97 926
Finansutgifter i tjenesteområdene	-94	0	6 914	6 714	6 414	6 014
Totale finansutgifter	82 418	106 874	119 700	114 700	107 600	103 940
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0

Økonomisk utvikling i planperioden

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

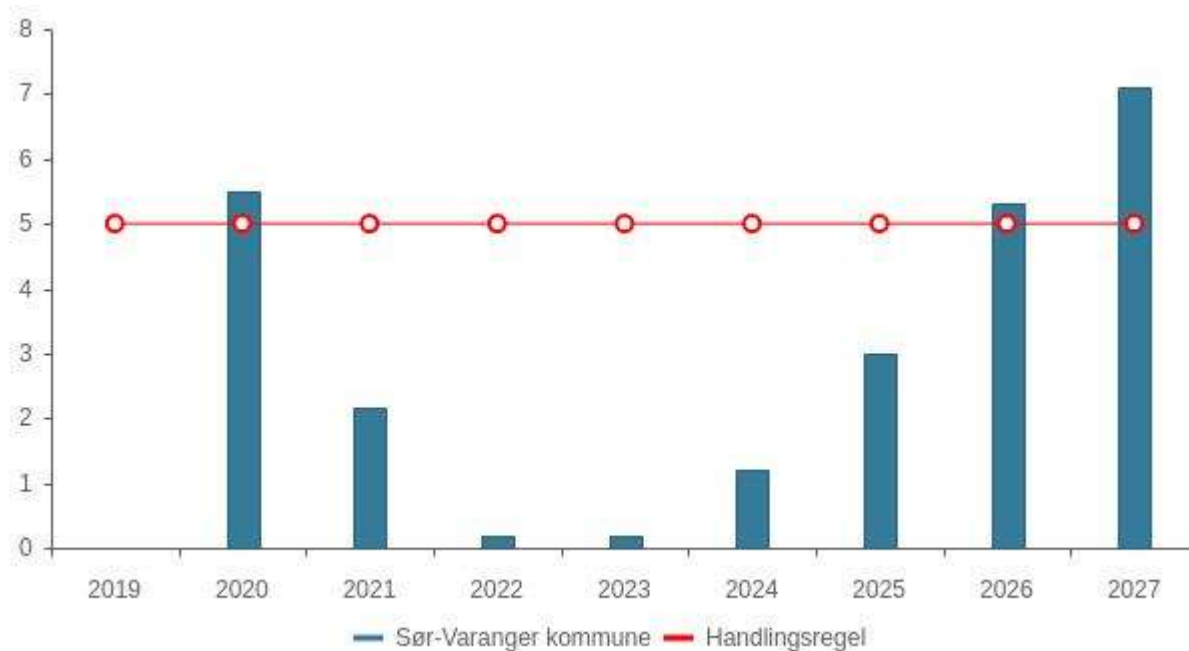

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sør-Varanger kommune	0,00 %	0,02 %	-4,52 %	-2,27 %	0,10 %	0,60 %	1,60 %	2,30 %	1,70 %
Handlingsregel	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %

Sør-Varanger kommune har som måltall at man over tid skal ha et netto driftsresultat på 1,75 % av brutto driftsinntekter. I økonomiplanen for 2024-2027 er det budsjettert med et netto driftsresultat i 2024 på 0,6 %. Videre i økonomiplanen er det budsjettert med en gradvis bedring og i 2027 er det budsjettert med netto driftsresultat på 1,7 %.

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sør-Varanger kommune	0,00 %	5,49 %	2,15 %	0,19 %	0,20 %	1,20 %	3,00 %	5,30 %	7,10 %
Handlingsregel	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %

I det vedtatte økonomireglementet er det vedtatt at disposisjonsfondet skal være minimum 5 % av brutto driftsinntekter. Kommunen var sist over måltallet i 2020, men har på grunn av negative netto driftsresultat i 2021 og 2022 brukt opp de avsatte midlene. Ved inngangen til 2023 stod det igjen 2,1 mill.kr på fondet. Det ble ikke brukt til å dekke inn merforbruk i 2022 siden det allerede var vedtak på bruk av midlene i budsjettet for 2023. Fondet vil være tomt ved utgangen av 2023.

Det er budsjettetert med avsetninger til disposisjonsfond i økonomiplanen på:

- 12,0 mill.kr i 2024
- 20,0 mill.kr i 2025
- 27,0 mill.kr i 2026
- 20,0 mill.kr i 2027

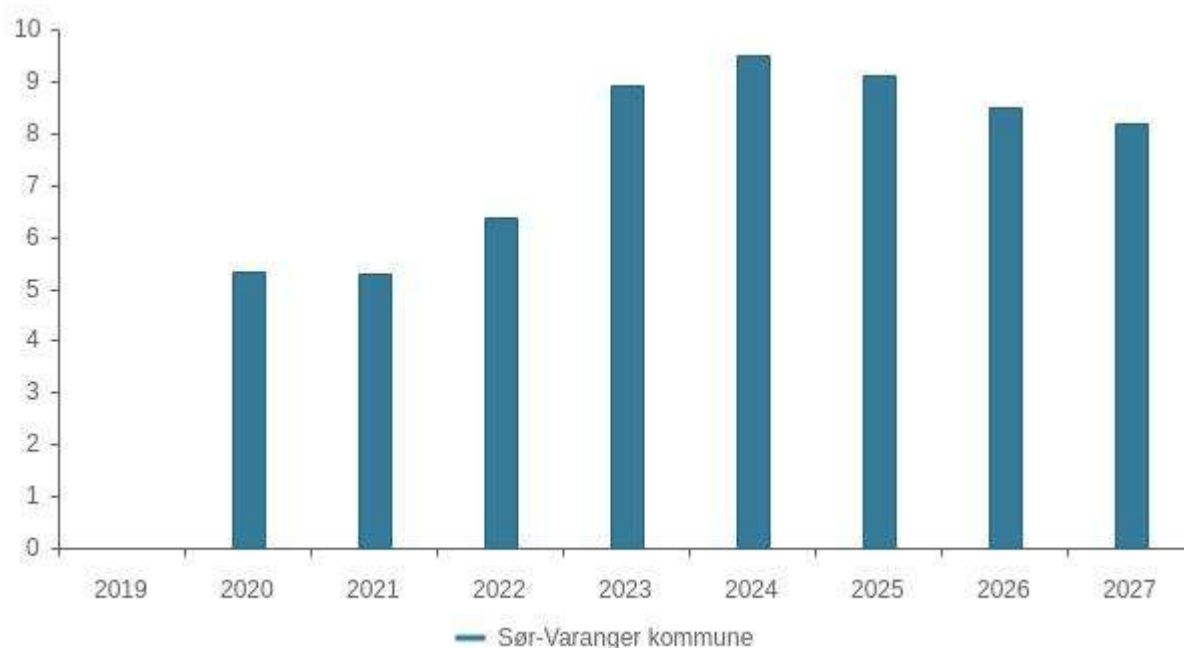
Sum: 79,0 mill.kr

Hvis avsetningene til disposisjonsfond for 2024 og 2025 må brukes til inndekning av merforbruk i 2023, starter oppbyggingen av disposisjonsfondet i 2026 med en avsetning på 27,0 mill.kr og 20,0 mill.kr i 2027, og det vil i følge økonomiplanen da stå 47,0 mill.kr på disposisjonsfondet ved utgangen av 2027.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Sør-Varanger kommune	0,0 %	5,3 %	5,3 %	6,4 %	8,9 %	9,5 %	9,1 %	8,5 %	8,2 %

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000

	Budsjett 2023	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Sum inntekter	-1 056 392	-1 151 017	-1 148 340	-1 151 434	-1 144 978
Sum utgifter	1 025 255	1 092 169	1 082 617	1 084 500	1 088 511
Brutto resultat	-31 137	-58 848	-65 723	-66 934	-56 467
Netto finansutgifter og inntekter	91 974	109 700	104 700	97 600	93 940
Motpost avskrivninger	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297
Netto resultat	3 540	-6 445	-18 320	-26 631	-19 824
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-3 540	6 445	18 320	26 631	19 824
Årsresultat	0	0	0	0	0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,3 %	0,6 %	1,6 %	2,3 %	1,7 %

Sør-Varanger kommune legger snart bak seg det tredje regnskapsåret på rad med negativt driftsresultat, og disposisjonsfondet vil, ved årets slutt i 2023, være tomt. Det er flere årsaker til dette. Mangel på fagkompetanse (bruk av vikarbyrå) og økte rentekostnader er blant de største. Sør-Varanger kommune har en langsiktig gjeld som er svært renteeksponert. På bare to år, fra regnskap 2022 til budsjett 2024, ser man en økning på 39,0 mill.kr i netto finansutgifter. Foreløpig anslag er at rentetoppen skal nås i løpet av 2024 og avta gradvis gjennom økonomiplan perioden. Det er derfor viktig at Sør-Varanger kommune klarer å redusere driftsnivået, og gjøre de nødvendige grepene, slik at når finansutgiftene etterhvert går ned så frigis det handlingsrom, og byggingen av en robust kommuneøkonomi kan starte.

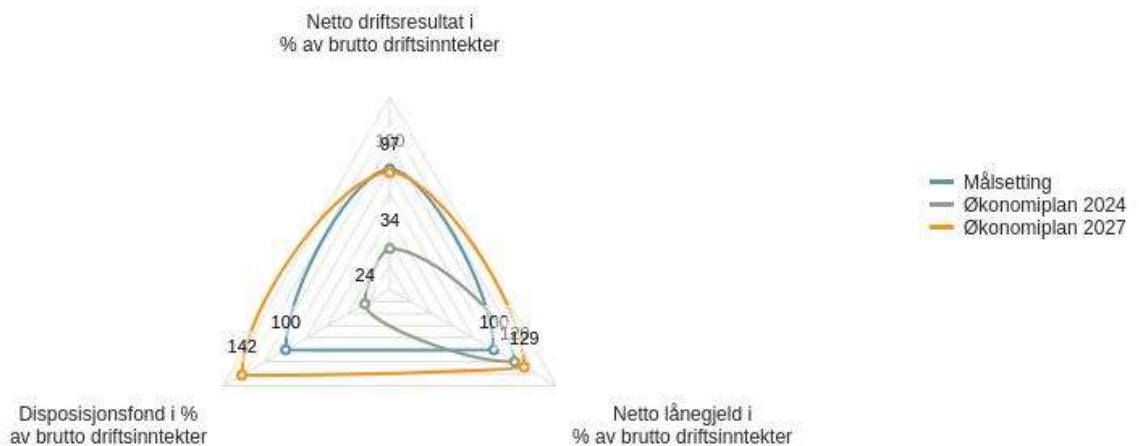
Kommunedirektøren har i økonomiplanen prioritert å styrke rammen til helse, omsorg og velferd (HOV). I løpet av regnskapsåret 2023 har man klart å stabilisere de øvrige sektorene innenfor vedtatte rammer. Dersom det i 2024 lykkes å holde HOV innenfor vedtatte rammer er den økonomiske på rett vei.

Rammene i økonomiplanen er ut fra dagens driftsnivå stramme, men ser man på sammenlignbare kommuner og kostragruppen som Sør-Varanger kommune tilhører er det et stort innsparingspotensiale i dagens drift. Det er derfor helt nødvendig å ta grep i denne økonomiplan perioden slik at kommunen er rustet for de utfordringene som vi vet kommer som følger av endringene, spesielt demografi.

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2024-2027 og årsbudsjett 2024 legger opp til en økonomisk utvikling der det i år tre og fire budsjetteres med netto driftsresultat som samsvarer med de vedtatte måltallene for Sør-Varanger kommune. Underskudd fra 2022 må være gjort opp senest i 2024 og et underskudd fra 2023 må være gjort opp senest i løpet av 2025.

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,75 %	0,60 %	1,70 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	130,00 %	103,92 %	92,87 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	5,00 %	1,20 %	7,10 %

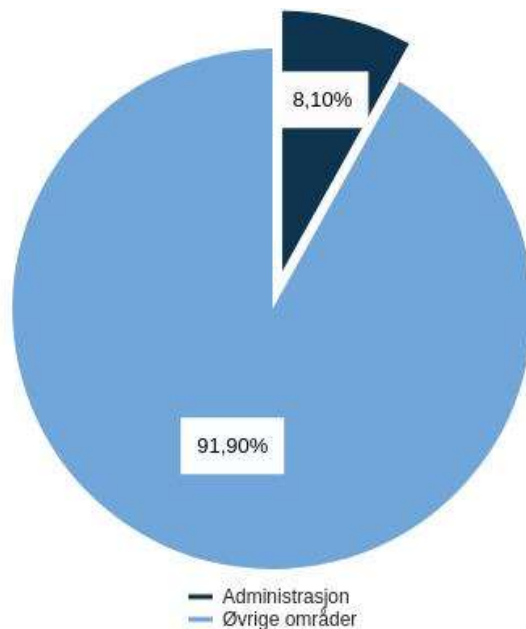
Relative verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2027
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	34,00 %	97,00 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	120,00 %	129,00 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	100,00 %	24,00 %	142,00 %

Kommunens hovedområder

Administrasjon

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Om sektoren

Hovedområdet administrasjonen består av politisk styring, administrativ ledelse, servicekontoret, IT-avdeling, personalavdeling, økonomiavdeling og avdeling for plan og utvikling. Det vil i praksis si støttetjenestene med tilholdssted på rådhuset.

Servicekontoret og arkivtjenesten har blant annet ansvar for all postmottak og postutgang, arkiv, saksbehandlingssystem, sentralbord, samt saksbehandling av ulike tjenester.

Økonomiavdelingen har hovedansvar for budsjett og økonomioppfølging, innkjøp, regnskap og lønn for Sør-Varanger kommune og tilknyttede selskaper. Økonomiavdelingen har høyt fokus på kompetanseøkning og effektive løsninger, og jobber kontinuerlig med forbedring av arbeidsrutiner.

Personalavdelingen vil i 2024 ha fokus på HMS, sykefravær og rekruttering. Avdelingen vil også igangsette en prosess for at kommunen skal ta i bruk e-læringsportal for kurs og andre kompetanserettede tiltak.

Plan- og utviklingsavdelingen består av fagområdene næring, landbruk, miljø, byggesak, plan, oppmåling og kommunale eiendommer.

IT-avdelingen har hovedansvar for IT-utstyr og all infrastruktur til alle kommunens lokasjoner. IT-avdelingen jobber også med utarbeidelse av digitaliseringsplan og prosjektet Fiber i distrikt.

Utfordringer og strategi

Servicekontoret

Servicekontoret skal i 2024 etablere nytt system for forvaltning av kommunale utleieboliger, KOBO fra Husbanken. Og i forbindelse med dette skal det igangsettes et prosjekt for revidering av kommunale husleiesatser.

I 2024 er det ny bevilgningsperiode for salgs og skjenkebevilgninger, og alkoholpolitiske retningslinjer og handlingsplan skal revideres av kommunestyret i forbindelse med denne.

Arkivtjenesten har i 2023 hatt tilsyn fra Arkivverket som har gitt flere avvik. Handlingsplan for lukking er utarbeidet og venter på godkjenning fra arkivverket. Jobben med å lukke avvik er omfattende, og starter i 2024. Dette omhandler både papirarkiver, elektroniske fagsystemer og arkivplan. Oppgradering og etablering av ny funksjonalitet i våre elektroniske fagsystemer fortsetter i 2024. Dette for å tilrettelegge for ny funksjonalitet, Websak 9, forbedret innsynsløsning og tilrettelegging for saksflyter, automatisk saksbehandling og integrasjoner mot andre fagsystemer.

Personalavdelingen

Personalavdelingen vil i 2024 ha fokus på rekruttering og kompetanseutvikling. Det utarbeides overordnet planverk innenfor begge områdene. Avdelingen vil fortsette arbeidet med å se på digitale løsninger som kan forenkle ulike prosesser for både arbeidsgiver og arbeidstaker.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen vil i 2024 fokusere på innkjøp, økonomistyring og budsjettoppfølging. Videre vil det være fokus på å øke kompetansen internt i organisasjonen innenfor de områdene avdelingen har ansvar for. Det skal blant annet arbeides med internkontrollsystemet og kompetanseheving for spesielt ledernivåene i organisasjonen. Det kommer også til å være fokus på å etablere en lengre budsjettprosess slik at interne prosesser og bred forankring sikres.

Plan- og utviklingsavdelingen

Planarbeid	
Interkommunal kystzoneplan (pågående planarbeid)	1. gangs behandling 1. halvår 2024
Byplan Kirkenes (pågående planarbeid)	1. gangs behandling 1. halvår 2024
Planstrategi	1. kvartal 2024
Kommuneplanens samfunnsdel	Planprogram vedtatt 1. halvår 2024
Reguleringsplan Solenga (pågående planarbeid)	1. gangs behandling 1. kvartal 2024
Reguleringsplan Hesseng næringsområde (pågående planarbeid)	1. gangs behandling 1. halvår 2024
Reguleringsplan Skytterhusfjellet B3/B4	Oppstart 1. kvartal 2024
Planarbeid skoletomta Bjørnevatn skole	Oppstart i 2024

Annet planarbeid fremsettes i forbindelse med planstrategien som fremlegges 1. kvartal 2024. Da skal det også tas stilling til revidering av kommuneplanen, herunder samfunnsdelen og arealdelen.

Avdelingen vil også fremlegge forslag til ny scooterløypeforskrift og forskrift for landing med luftfartøy i Gallok-området. I tillegg arbeidet det med nye boligtomter gjennom fortetting og i regulerte områder på Skytterhusfjellet, innføring av nytt planregister og utarbeidelse av utbyggingsprogram de neste 4 år.

IT-avdelingen

IT-avdelingen har sentral infrastruktur som fokusområde for 2024.

Fiber i distrikt blir fullført innen utgangen av 2023, og omlegging av linjer vi følge i første kvartal av 2024.

Avdelingen bistår ved flere oppgraderingsprosjekter: Etablering av KOBO Digitalt system for kommunale utleieboliger. Ytterligere oppgraderinger av digitale arkiver blant annen for tilrettelegging av saksflyt for Plan og utviklingsavdelingen og fremtidig automatisk saksbehandling, eksempelvis innenfor dispensasjoner fra motorferdselloven, torgleie med flere. Flere av Sør-Varanger kommunes fagsystemer står på trappene for oppgradering til skyløsninger, noen av disse vil prioriteres i 2024, eksempelvis Visma Enterprise HRM og Økonomi, Visma Profil journalsystem og Digi barnevern.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	47 774	49 821	54 748	54 315	53 504	53 703
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	26 083	23 775	23 594	24 319	23 628	24 367
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	3 411	3 505	3 796	3 796	3 796	3 796
Overføringsutgifter	23 334	6 127	6 369	6 369	6 369	6 369
Finansutgifter	6 334	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	106 936	83 228	88 507	88 799	87 297	88 235
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-9 987	-11 353	-12 853	-13 066	-13 289	-13 523
Refusjoner	-18 101	-7 383	-7 127	-6 696	-6 696	-6 696
Overføringsinntekter	-2 609	-1 030	-1 280	-1 280	-1 280	-1 280
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 364	-3 337	-2 885	-2 010	-1 010	-1 010
Sum Driftsinntekter	-37 061	-23 102	-24 145	-23 051	-22 274	-22 508
Sum	69 875	60 126	64 362	65 747	65 022	65 726

Beløp i 1000

Fordeling på enhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administrasjon	11 374	12 812	12 638	13 298	12 586	13 302
Servicekontoret	6 256	7 049	7 047	7 047	7 047	7 047
Økonomiavdelingen	9 428	9 771	10 532	10 564	10 564	10 565
Personalavdelingen	12 788	13 848	15 374	15 860	15 860	15 860
Plan og utvikling	4 472	2 679	3 418	3 408	3 396	3 382
IT- avdelingen	25 558	13 967	15 352	15 570	15 570	15 570
Sum	69 875	60 126	64 362	65 747	65 022	65 726

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	4 106	3 999	4 124	4 124	4 124	4 124
Kontroll og revisjon	1 712	1 886	1 988	1 988	1 988	1 988
Administrasjon	52 891	45 054	45 961	47 279	46 567	47 284
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	176	0	6	6	6	6
Sameting og stortingsvalg	18	652	0	0	0	0
Diverse fellesutgifter	54	53	0	0	0	0
FØRSKOLE	797	476	481	486	486	486
Grunnskole	1 224	1 158	1 192	1 227	1 227	1 227
FOREBYGGENDE ARBEID, HELSE OG SOSIAL	667	99	-0	-0	-0	0
AKTIVISERING, ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	289	382	259	259	259	259
DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	656	126	634	642	642	642
RÅD, VEILEDNING OG SOSIAL FOREBY. ARBEID	723	679	654	660	660	660
Barneverntjeneste	37	134	138	143	143	143
PLEIE, OMSORG, HJELP I INSTITUSJON	766	841	1 848	1 855	1 855	1 855
PLEIE, OMSORG, HJELP I HJEMMET	1 020	808	1 819	1 831	1 831	1 831
BIST. TIL ETABL. OG OPPRETTH. EGEN BOLIG	659	805	1 172	1 172	1 172	1 172
TJENEST. UTENF ORDIN. KOMMUNALT ANSVARSO	-19	-4	-0	-0	-0	-0
Plansaksbehandling	0	191	0	0	0	0
OFFENTLIGE PLANER (IKKE SELVKOST)	1 317	1 786	1 708	1 708	1 708	1 708
PRIVATE PLANFORSLAG (SELVKOST - PRIVATE PLANER)	255	490	-64	-67	-70	-72
BYGGE, DELINGS- OG SEKSJONERINGSSAKER	0	193	0	0	0	0
Byggesak (ikke selvkost)	5	110	75	75	75	75
BYGGESAK (SELVKOST - BYGGESAKER)	1 319	400	1 230	1 226	1 219	1 209
EIERSEKSJONERING (SELVKOST-BYGGESAKER)	143	8	149	149	148	149
UTSLIPPSTILLATELSER OG KONTROLL (SELVKOST-BYGGESAKER)	259	4	-1	-1	-1	-2
Kart og oppmåling	0	224	-0	-0	-0	0
FORVALTNING AV KART- OG GEODETISKE DATA (IKKE SELVKOST)	1 020	917	823	823	823	823
SAKSBEHANDLING ETTER MATRIKKELLOVEN (SELVKOST OPPMÅLING)	272	208	900	897	895	894
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-1 405	-2 014	-1 161	-1 161	-1 161	-1 161
TILRETTELLEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLI	-2 714	-2 401	-3 276	-3 276	-3 276	-3 276
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 511	1 321	1 668	1 668	1 668	1 668
Rekreasjon i tettsted	12	-21	-21	-21	-21	-21
Naturforvaltning og friluftsliv	1 229	626	767	767	767	767
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	39	0	38	38	38	38
ANDRE KULTURAKTIVITETER	750	934	1 192	1 192	1 192	1 192
KIRKEGÅRDER, GRAVLUNDER OG KREMATORIER	58	0	58	58	58	58
Sum	69 875	60 126	64 362	65 747	65 022	65 726

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	60 126	60 126	60 126	60 126
Sum Tekniske justeringer	2 526	3 385	2 660	4 711
Sum Vedtak forrige periode	-2 379	-2 153	-2 153	-2 153
Sum Budsjettendring i år	1 588	1 588	1 588	241
Konsekvensjusteringer	1 734	2 820	2 095	2 799
Konsekvensjustert ramme	61 860	62 946	62 221	62 925
Nye tiltak				

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Budsjett 2024 for Kontrollutvalget, Kontrollutvalgan og KomRev NORD IKS	102	102	102	102
Kirkeneskonferansen - Samarbeidsbidrag og deltakeravgift for politikere	100	100	100	100
Prosjektstilling - Organisasjons- og samfunnsutvikler	0	0	0	0
Rammendring - Personalavdelingen	2 300	2 600	2 600	2 600
Sum Nye tiltak	2 502	2 802	2 802	2 802
Nye tiltak og realendringer budsjett	2 502	2 802	2 802	2 802
Ramme 2024-2027	64 362	65 747	65 022	65 726

Sammendrag budsjett

Samlet er budsjettene for administrasjonen økt med 2,5 mill.kr fra konsekvensjustert ramme. Endringene som er innarbeidet er støtte og deltagelse på Kirkeneskonferansen, budsjett for Kontrollutvalgan i 2024, lønnsmidler til lærlinger i ordningen "Menn i helse" og en ny rådgiver stilling ved personalavdelingen. I tillegg er det lagt inn forslag om en prosjektstilling som organisasjons- og samfunnsutvikler. Denne finansieres i sin helhet av skjønnsmidler.

Sum tekniske justeringer består av interne justeringer som midler til valg annethvert år, overføring av budsjett fra andre sektorer for lisenskostnader til IT-avdelingen samt flytting av Frivilligsentralen fra HOV til administrasjonen.

Det er avsatt kr 50.000 til ordførers disposisjon.

Det er budsjettet med 14 lærlinger i 2024 og inntak av fem nye i august som overlapper med de som er på vei ut av lærlingperioden høsten 2024.

For plan- og utviklingsavdelingen er det innarbeidet en ny beregning av selvkostområdene. Dette er gjort som følger av at § 15-1 i ny kommunelov lovfester selvkostprinsippet. Bestemmelsen er videre regulert i ny forskrift om beregning av samlet selvkost. Den nye forskriften innebærer en skjerping av selvkostreglene for mange av kommunenes saksbehandlingsoppgaver. Etter selvkostforskriften er det fra 2020 ikke tillatt med fremførbart underskudd for gebyrbelagte tjenester etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonloven.

Gebyrinntektene er innarbeidet i henhold til opptrappingsplanen i KST sak 222/2022 når det gjelder gebyrregulativet for plan- og utviklingsavdelingen. Selv om gebyrene justeres etter 100 % selvkost jf. vedtak, er det lagt inn subsidiering på 2,5 mill.kr for selvkostområdene da det historisk er vanskelig å oppnå 100 % selvkost.

Nye tiltak

Budsjett 2024 for Kontrollutvalget, Kontrollutvalgan og KomRev NORD IKS

Kontrollutvalget har i sitt møte gitt forslag til budsjett for kontroll og tilsyn for 2024. Forslaget skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjett for 2024.

Kirkeneskonferansen - Samarbeidsbidrag og deltakeravgift for politikere

Kommunedirektøren foreslår å gjenopprette tilskuddet til Kirkeneskonferansen på kr 50.000 fra 2024, samt sette av kr 50.000 for deltagelse for formannskapetets medlemmer.

Prosjektstilling - Organisasjons- og samfunnsutvikler

Det opprettes en to-årlig prosjektstilling som skal arbeide med organisasjons- og samfunnsutvikling. Tiltaket finansieres av deler av skjønnsmidlene fra statsforvalteren som ble innvilget i 2023.

Rammendring - Personalavdelingen

Kommunedirektøren forslår å opprette en ny stilling ved personalavdelingen for å styrke arbeidet rundt HMS og lederstøtte. Stillingen innarbeides med halvårseffekt i 2024 og helårseffekt videre i økonomiplanen.

Videre er det lagt inn 2,0 mill.kr i lønnsmidler til lærlinger som skal starte i lærlingeordningen "Menn i helse" fra 2024.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Prioritet	Endringskode	2024	2025	2026	2027
Frivilligsentralen - Administrativ styrking	1	Nytt tiltak	550	550	550	550
Sum			550	550	550	550

Nye tiltak

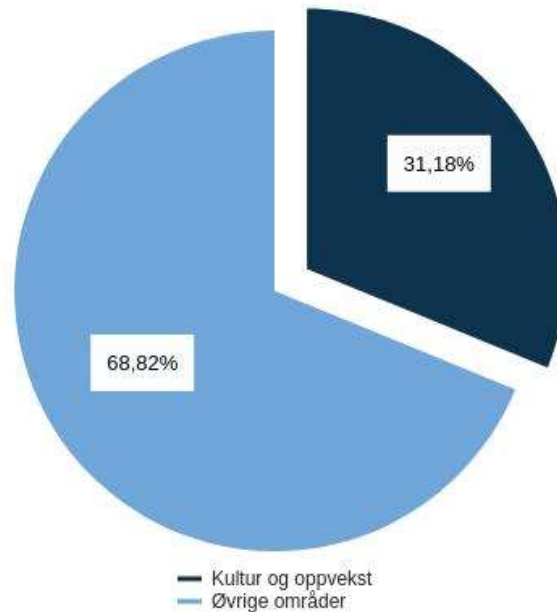
Frivilligsentralen - Administrativ styrking

Styret i Frivilligsentralen har siden 2019 tatt opp behovet for å styrke administrasjonen med mer ressurser. Frivilligsentralen er i vekst og det signaliseres fra alle hold at det skal satses mer på frivillighet. Skal frivilligsentralen klare å vokse ytterligere og støtte opp om Kommune 3.0, mener styret at det trengs en til i administrasjonen for å koordinere og følge opp frivillige som melder seg.

Kultur og oppvekst

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Om sektoren

Oppvekstsektoren består av barnehager, grunnskoler, kulturskole, flyktning- og kompetanseenhet, PPT, barnevern og kultur- og fritid. Av disse utgjør barnehager og skoler om lag 2/3 av ressursbruken innenfor sektoren.

Vi har i dag ni kommunale og to private barnehager i Sør-Varanger kommune. Barnehagene hadde i 2022 til sammen 434 barn fordelt på 11 barnehager. Hittil i 2023 er det til sammen 429 barn i barnehagene i Sør-Varanger kommune.

I grunnskolen er det inneværende skoleår 995 elever fordelt på 5 skoler. Dette er to færre skoler enn forrige skoleår som følge av nedleggelse av Jakobsnes oppvekstsenter avd.skole, samt sammenslåing av Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole til en enhet fra 1.8.2023.

Blant de øvrige enhetene må det nevnes at Kirkenes flyktning- og kompetanseenhet i løpet av 2023 har utvidet antall ansatte og flyttet til gamle Sandnes skole for å være godt forberedt til å ta mot de 160 flyktningene kommunen har sagt ja til å bosette. Gamle Sandnes skole er i den anledning pusset opp i henhold til politisk vedtak i kommunestyret. Flyktning- og kompetanseenheten er med dette løftet godt forberedt til å ta imot fremtidige bosatte flyktninger til kommunen.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har høsten 2023 utarbeidet et nytt kommunebilde av Sør-Varanger kommune. Her fremgår det at *Barnevern* samt områdene *Integrering og bosetting* får vurderingen «God» (grønt lys) av statsforvalteren. De største områdene i oppvekstsektoren, barnehage og skole, får som de fleste øvrige områdene i kommunen en middels skår i samme kommunebilde. Dette viser at kommunen på oppvekstområdet har en del forbedringspunkter i forhold til grunnskolepoeng, nasjonale

prøver, andelen barnehagelærere og utskilling av barnehagemyndigheten fra den øvrige kommunale driften. Kommunen arbeider med alle disse områdene i skole og barnehage. I forhold til utskilling av barnehagemyndighet skjer dette i et samarbeid med øvrige kommuner i Øst-Finnmark, for øvrig med støtte fra Statsforvalteren.

Nasjonale prøver - høsten 2023.

Resultatene på Nasjonale prøver høsten 2023 viser svært gode resultater for Sør-Varanger kommune. Vi velger derfor å kommentere disse i denne sammenhengen siden Statsforvalteren i kommunebildet ovenfor viser til Nasjonale prøver i 2022.

På 5. årstrinn skårer elevene i Sør-Varanger høsten 2023 bedre enn gjennomsnittet i landet i både engelsk, lesing og regning. I engelsk er resultatene i Sør-Varanger 52 skalapoeng, noe som er 2 poeng over landsgjennomsnittet. Lokalt i kommunen skårer elevene på Sandnes og Bjørnevatn skole svært godt i engelsk, hvor gjennomsnittet på skolen er hele 4 skalapoeng over landsgjennomsnittet og 2 skalapoeng over gjennomsnittet i kommunen. I lesing skårer elevene fra Sør-Varanger i gjennomsnitt ett skalapoeng bedre enn resten av landet. Her skårer elevene fra Hesseng flerbruksenter og Pasvik skole langt over landsgjennomsnitt, men her er det få elever og resultatene er derfor ikke offentlige. I regning er gjennomsnittet i Sør-Varanger 52 skalapoeng, noe som er to poeng over landsgjennomsnitt. Generelt er resultatene på 5. årstrinn svært gledelig og har en positiv utvikling.

På 8. årstrinn er gjennomsnittet i Sør-Varanger kommune som helhet under landsgjennomsnitt i både engelsk, lesing og regning. Lokalt skårer Sandnes og Bjørnevatn skole bedre enn landsgjennomsnitt på alle områder.

Også på 9. årstrinn er resultatene på Nasjonale prøver svært gode for elever fra Sør-Varanger kommune. Både i lesing og regning skårer Sør-Varanger kommune ett skalapoeng bedre enn landsgjennomsnittet. Lokalt skårer Sandnes og Bjørnevatn skole i gjennomsnitt hele 3 skalapoeng over landsgjennomsnitt i både lesing og regning. Dette er et svært godt resultat.

Samlet gjør Sør-Varanger kommune det svært godt på Nasjonale prøver høsten 2023. Dette viser at det jobbes svært godt med de grunnleggende ferdighetene i skolene våre og det bør vi alle være godt fornøyd med og stolte av.

Kostra-analyse

	Sør- Varanger 2021	Sør- Varanger 2022	Hammerfest	Målselv	Rauma	Vefsn	Verdal	Voss K herad
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger (201) førskole (B)	6 048	6 258	8 992	6 430	8 422	7 948	7 849	8 970
Netto driftsutgifter per innbygger (202) grunnskole (B)	15 305	15 415	15 243	13 150	13 287	12 949	13 018	15 159
Netto driftsutgifter per innbygger (222) skolelokaler (B)	4 359	4 118	4 716	3 417	2 445	2 664	3 328	2 931
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	727	618	806	506	272	499	290	288
Produktivitet								
Elever per kommunal grunnskole (B)	142	142	138	103	157	283	239	175
Dekningsgrad								
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	11,5 %	9,5 %	8,1 %	4,9 %	8,2 %	8,6 %	10,4 %	9,4 %

Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO (B)	70,5 %	78,5 %	57,0 %	60,4 %	49,4 %	47,6 %	50,4 %	56,1 %
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

---

ANALYSE AV SKOLENE

Analysen som følger baserer seg på tall i fra KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) i perioden 2019-2022. Nøkkeltalene er synlig i starten av kapittelet (i web versjonen av dokumentet er det mulig å klikke på nøkkeltallene for mer detaljer).

For skolene vil fokuset være på funksjon 202 grunnskole. Funksjonen inkluderer alle utgifter og inntekter til grunnskole bortsett fra SFO, skolelokaler og skoleskyss.

Det er inkludert nøkkeltall for SFO, skolelokaler og skoleskyss i tabellen i starten av kapitelet.

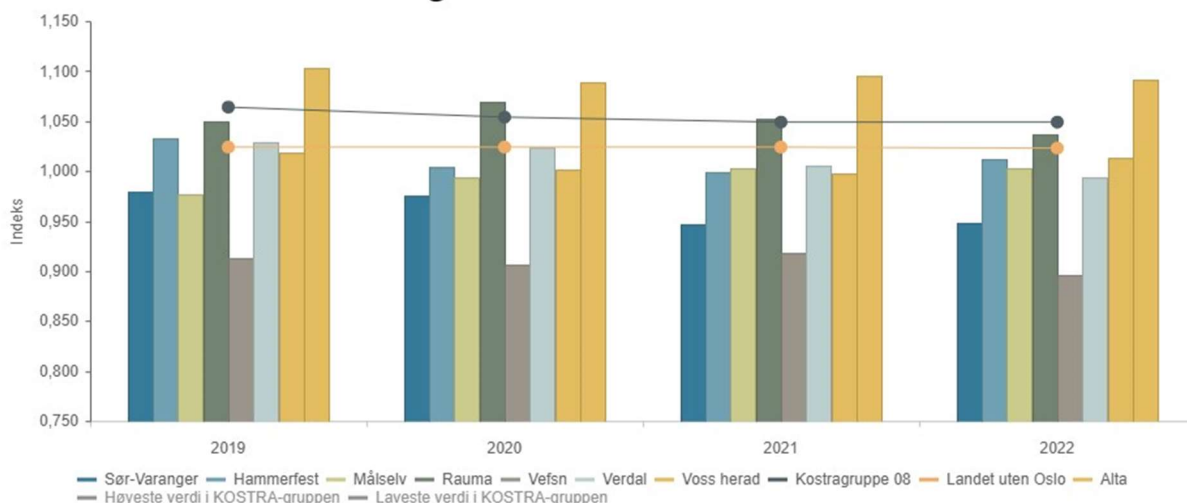
Utgiftsbehov

Utgiftsbehov er et begrep hentet fra inntektssystemet for kommunene i statsbudsjettet. Hver kommune og hvert fylke får beregnet et utgiftsbehov på grunnlag av alderssammensetning (demografi), geografi og sosiale forhold (andel uføre, ugifte eldre, innvandrere osv). Utgiftsutjevningen i statsbudsjettet er basert på denne beregningen. Utgiftsbehovet per innbygger i hver kommune/ hvert fylke beregnes som en prosent i forhold til landsgjennomsnittet (100%).

Hensikten er å gjøre kommunene mer sammenlignbare ved å korrigere for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold.

Utgiftsbehov - Grunnskole

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	0,979	0,976	0,947	0,948
Hammerfest	1,033	1,004	0,999	1,012
Målselv	0,977	0,994	1,003	1,003
Rauma	1,050	1,069	1,052	1,036
Vefsn	0,913	0,906	0,918	0,896
Verdal	1,029	1,023	1,006	0,994
Voss herad	1,019	1,002	0,998	1,013
Kostragruppe 08	1,064	1,054	1,049	1,049
Landet uten Oslo	1,024	1,024	1,024	1,023
Alta	1,103	1,089	1,095	1,092

Graf og tabell over viser at skolene i Sør-Varanger er beregnet til å være mindre kostnadskrevenne å drive enn landsgjennomsnitt, og er også lavest i sammenligningsutvalget bortsett fra Vefsn kommune.

Utgiftsbehovet sier som sagt noe om hvor kostnadskrevenne tjenesten er med bakgrunn i kriterier som alderssammensetning, sosiale forhold, kommunestørrelse og bosettingsmønster. Dette indikerer at det ikke er behov for å bruke mer enn landsgjennomsnittet på skole for Sør-Varanger kommune.

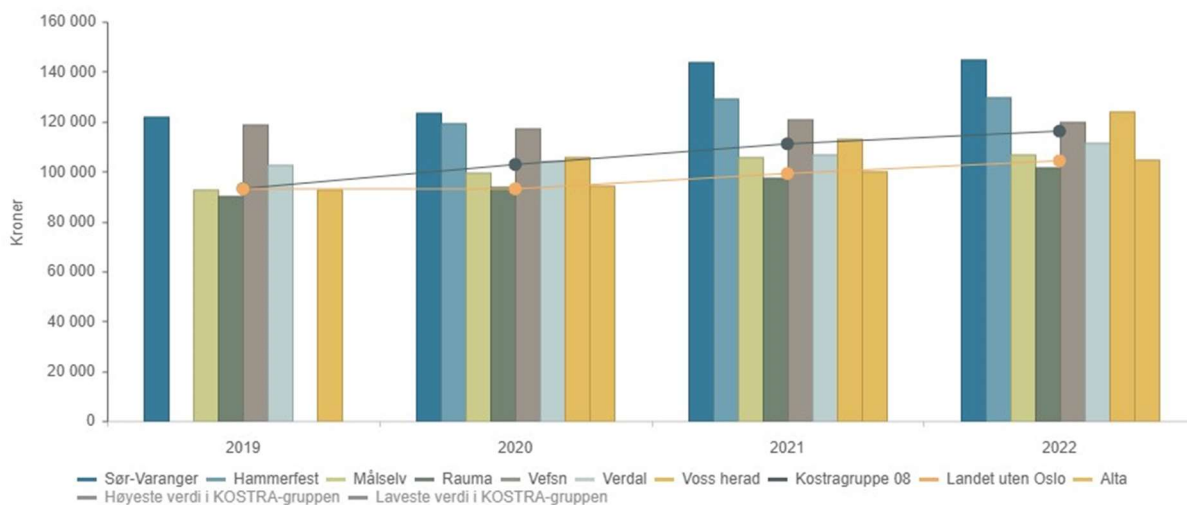
Utgiftsnivå

I dette delkapittelet vil utgiftene for grunnskole (202) bli analysert per innbygger og per innbygger i aldersgruppen 6-15 år. Tallene er justert med utgiftsbehov.

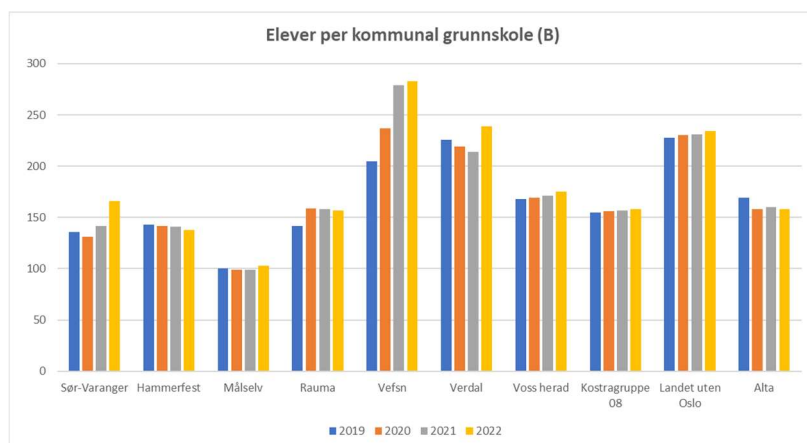
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år

**) Graf er justert med utgiftsbehov

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	121 740	123 430	143 757	144 810
Hammerfest		119 544	129 338	130 007
Målselv	92 849	99 435	105 548	106 660
Rauma	90 170	93 806	97 503	101 388
Vefsn	118 956	117 127	121 076	120 013
Verdal	102 455	104 204	106 900	111 575
Voss herad		105 607	113 350	124 226
Kostragruppe 08	93 109	102 761	111 034	116 137
Landet uten Oslo	92 974	93 002	99 157	104 246
Alta	92 524	94 304	100 228	104 914

Tabellen over viser at Sør-Varanger kommune i perioden 2019 til 2022 har hatt høyere kostnader per innbygger i aldersgruppen 6-15 år enn alle i utvalget det sammenlignes med.

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	136	131	142	166
Hammerfest	143	142	141	138
Målselv	100	99	99	103
Rauma	142	159	158	157
Vefsn	205	237	279	283
Verdal	226	219	214	239
Voss herad	168	169	171	175
Kostragruppe 08	155	156	157	158
Landet uten Oslo	228	230	231	234
Alta	169	158	160	158

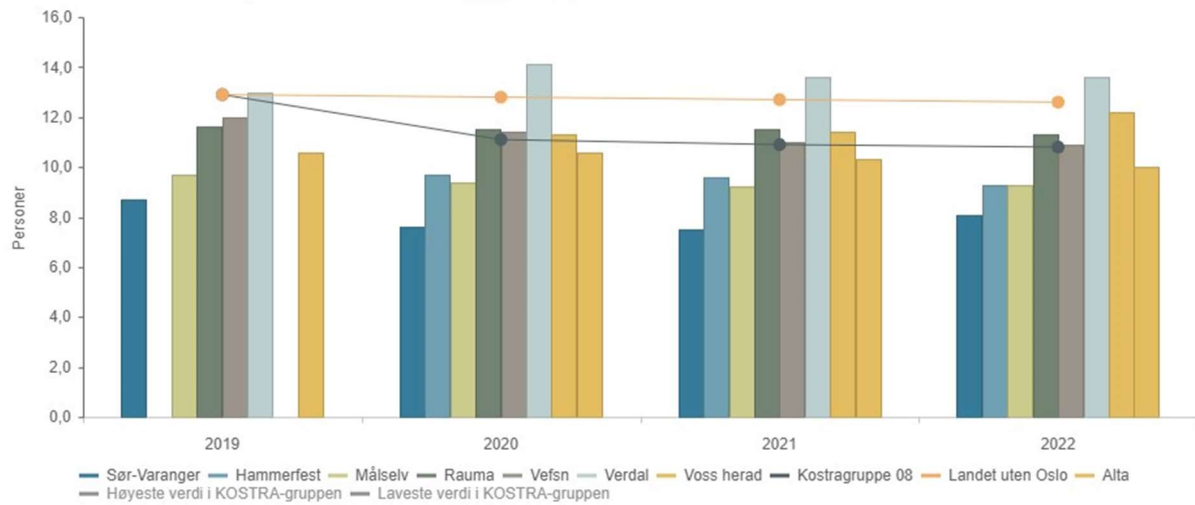
Skolestruktur

Skolestørrelsen er en av de viktigste kostnadsdrivende i grunnskolen. Det er rapportert inn 994 elever i 2022. Det gir et gjennomsnitt på 142 elever per skole. Til sammenligning har Hammerfest 138 elever, og landsgjennomsnittet uten Oslo på 234 per skole. Sør-Varanger kommune hadde 7 grunnskoler i 2022. Etter nedleggelsen av Jakobsnes og sammenslåing av Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole fra høsten 2023 har vi nå 5 grunnskoler med et gjennomsnittlig elevtall på 199 elever. Store skoler gir vanligvis lavere utgifter til grunnskole per elev.

Ser vi bort fra Bugøyenes oppvekstsenter med 10 elever i 2023, er gjennomsnittlig skolestørrelse i Sør-Varanger 246 elever.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	8,7	7,6	7,5	8,1
Hammerfest		9,7	9,6	9,3
Målselv	9,7	9,4	9,2	9,3
Rauma	11,6	11,5	11,5	11,3
Vefsn	12,0	11,4	11,0	10,9
Verdal	13,0	14,1	13,6	13,6
Voss herad		11,3	11,4	12,2
Kostragruppe 08	12,9	11,1	10,9	10,8
Landet uten Oslo	12,9	12,8	12,7	12,6
Alta	10,6	10,6	10,3	10,0

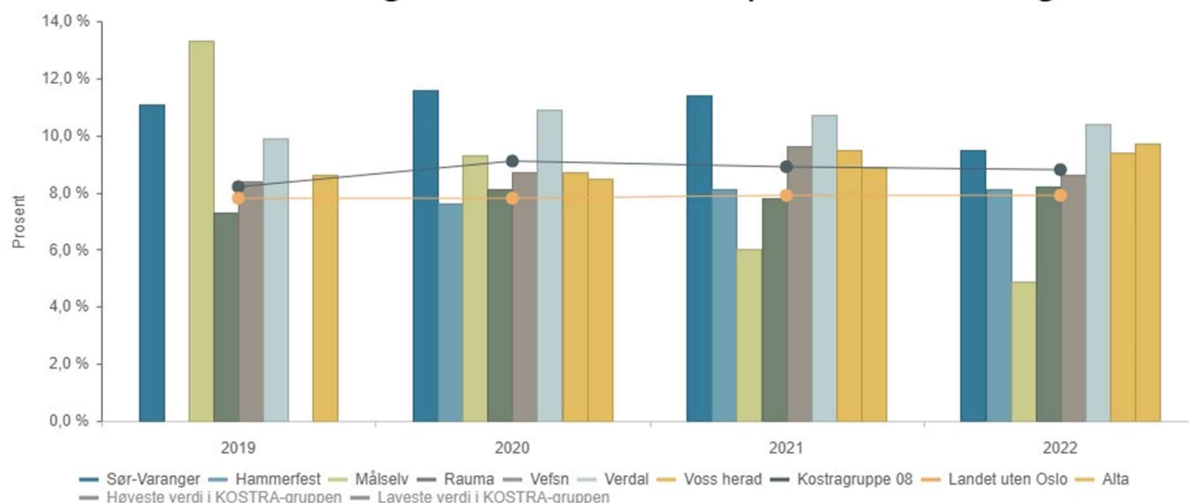
Gruppestørrelse i grunnskolen uttrykker hvor mange elever det er per lærerårsverk. Dette er et viktig uttrykk for produktivitet i grunnskolen. I Sør-Varanger var det 8,1 elever per lærerårsverk i 2022, liten økning i forhold til siste 2 år, men fortsatt lavere enn år 2019. Lærertettheten i Sør-Varanger er høyest for hele utvalget for 2022 som tabellen over viser.

Dette viser at det er en generelt høy lærertetthet / lav gruppestørrelse per lærer i grunnskolen i Sør-Varanger.

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

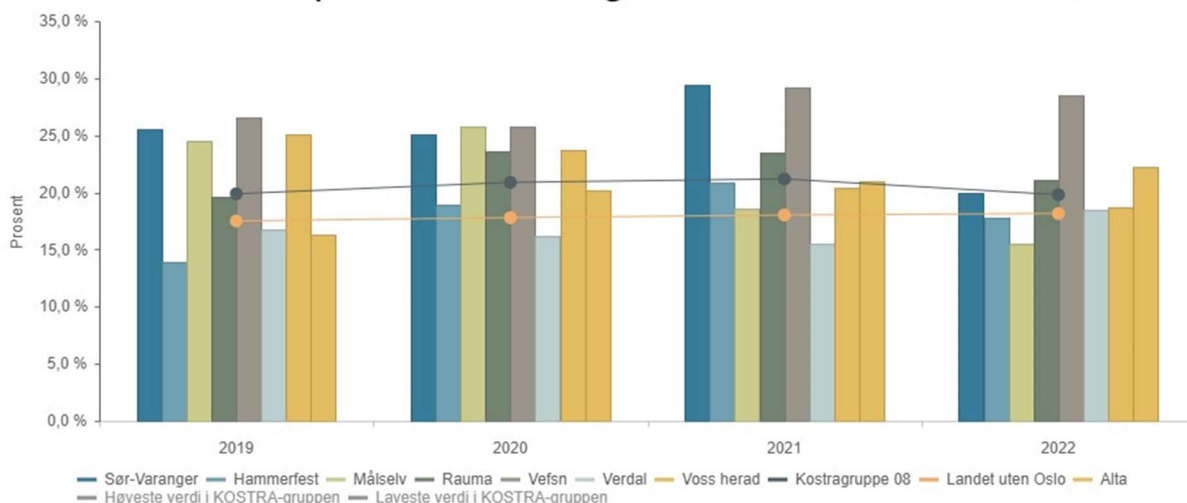
	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	11,1 %	11,6 %	11,4 %	9,5 %
Hammerfest		7,6 %	8,1 %	8,1 %
Målselv	13,3 %	9,3 %	6,0 %	4,9 %
Rauma	7,3 %	8,1 %	7,8 %	8,2 %
Vefsn	8,4 %	8,7 %	9,6 %	8,6 %
Verdal	9,9 %	10,9 %	10,7 %	10,4 %
Voss herad		8,7 %	9,5 %	9,4 %
Kostragruppe 08	8,2 %	9,1 %	8,9 %	8,8 %
Landet uten Oslo	7,8 %	7,8 %	7,9 %	7,9 %
Alta	8,6 %	8,5 %	8,9 %	9,7 %

Spesialundervisning

Omfanget av spesialundervisning kan være med på å drive opp kostnadsnivået i grunnskolen. I 2022 fikk 9,5% av elevene i Sør-Varanger spesialundervisning, nedgang på 1,5-2% sammenliknet med 3 foregående år. Allikevel har kun Verdal og Alta høyere prosentandel i utvalget.

Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt (B)

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	25,5 %	25,0 %	29,5 %	19,9 %
Hammerfest	13,9 %	18,9 %	20,9 %	17,8 %
Målselv	24,5 %	25,8 %	18,6 %	15,5 %
Rauma	19,6 %	23,7 %	23,5 %	21,1 %
Vefsn	26,5 %	25,7 %	29,1 %	28,5 %
Verdal	16,7 %	16,2 %	15,5 %	18,4 %
Voss herad	25,1 %	23,7 %	20,4 %	18,7 %
Kostragruppe 08	19,9 %	20,9 %	21,2 %	19,8 %
Landet uten Oslo	17,5 %	17,8 %	18,0 %	18,2 %
Alta	16,4 %	20,2 %	21,0 %	22,3 %

I Sør-Varanger ble 19,9% av de tilgjengelige lærertimene i 2022 brukt til spesialundervisning. Det er en markant nedgang fra de 3 foregående årene. Sammenlignet med de andre kommunene og kostragruppe 8 ligger Sør-Varanger 1,7% høyere enn landsgjennomsnittet uten Oslo, og på ca samme nivå som kostragruppe 8.

Oppsummering

Grunnskolen i Sør-Varanger drives dyrere enn det utgiftsbehovet for området tilsier. Sammenlignet med utvalget har Sør-Varanger ett høyere utgiftsnivå enn samtlige kommuner og kostragrupper. Som nevnt i analysen er kostnadsdriverne for grunnskolen skolestørrelse, gruppestørrelse og andel elever som mottar spesialundervisning. Sør-Varanger har en høy lærertetthet med 8,1 elever per lærerårsverk. Gjennomsnittlig skolestørrelse er 166 elever. Av lærertimer totalt ble det i 2022 brukt 19,9% på spesialundervisning.

Utfordringer og strategi

Generelle utfordringer

Innen kultur og oppvekstsektoren er det demografi, økonomi og rekruttering av fagpersonell som er de største utfordringene. Synkende barnekull, samtidig som det blir mer kostnadskrevende å gi gode tjenestetilbud i mange forholdsvis små enheter i hele kommunen, gjør at det er utfordrende å være like effektive som sammenlignbare kommuner. Dette gjelder både i barnehage og skole som omfatter omlag 2/3 av all ressursbruken i sektoren.

I skolene er en av de største utfordringene å drive effektivt sammenlignet med øvrige kommuner i KOSTRA-gruppe 8. Utfordringen med effektivitet kommer blant annet av at antall elever i de ulike skolekretsene ikke samsvarer med kapasiteten på den enkelte skole. Eksempelvis kan Hesseng oppvekstsenter og Sandnes og Bjørnevatn skole kapasitetsmessig ta imot henholdsvis 100-150 og 80 flere elever enn de har i dag. De minste skolene, Bugøynes og Pasvik, har henholdsvis 10 og 53 elever. Ved Kirkenes skole har vi i dag en utfordring med at antall nye elever, hovedsakelig til mottaksklassene, blir en utfordring i forhold til dagens struktur og rombruk på barnetrinnet.

Det er utfordrende å finne gode tiltak for å få gjort noe med synkende effektivitet som et resultat av synkende barnetall. I grunnskolen har man per i dag gjort de strukturelle endringer det er politisk enighet om. Her må man i de kommende årene se etter kostnadsbesparende tiltak internt på den enkelte skole og i sammenheng mellom skolene i kommunen.

I barnehagene er vi mer effektive enn sammenlignbare kommuner i forhold til kostnadsnivå. Det er likevel et potensial i å danne større enheter der dette på sikt er fysisk mulig og økonomisk forsvarlig. En omlegging mot større enheter vil forhåpentligvis også medføre en mer effektiv utnyttelse av de knappe faglige ressursene vi har til rådighet siden vi for tiden mangler mange barnehagelærere og delvis også fagarbeidere. Større enheter vil kunne gi økt fleksibilitet for de ansatte og et bredere faglig miljø i enhetene. Dette er tiltak som vil bli prioritert i kommende økonomiplanperiode.

Den mest iøynefallende enkeltutfordringen innen kultur- og oppvekst er mangelen på kvalifisert personale innen barnehage, skole og til dels barnevern. I barnehagene var personalmangelen så stor barnehageåret 2022-23 at flere foresatte fikk utsatt den opprinnelige planlagte oppstarten i barnehagen for sine barn. Det er i lys av dette satt inn rekrutteringstiltak med økt lønn til alle yrkesgrupper i barnehagene, samt rekrutteringsstipend til barnehagelærere og pedagogiske ledere. På Bugøynes er de samme tiltakene gjort for lærere på oppvekstsenteret. Tiltakene har i noen grad allerede gitt resultater, men det har også bidratt til en mer anstrengt økonomi i sektoren totalt. Vi må likevel i årene fremover beholde disse tiltakene og samtidig satse mer bevisst på rekruttering til barnehagene og kommunen generelt. Her er det allerede et arbeid i gang hvor barnehagene skal drive et mer målrettet rekrutteringsarbeid rettet mot sisteårsstudenter ved UIT, NTNU og Oslo Met. I tillegg må det fortsatt jobbes målbevisst for å få flere desentraliserte og fleksible profesjonsutdanninger lagt til Sør-Varanger.

Faglige utfordringer

En felles faglig utfordring i hele oppvekstområdet er at vi per i dag ikke er gode nok til å følge opp strategiene i oppvekstplanen internt i de enkelte enhetene. Dette gjelder spesielt strategiene «Tidlig innsats» og «Utjevning og inkludering», men også andre tiltak som vil bidra til et bedre tilbud til den enkelte og som forhåpentligvis vil bidra til mindre kostnadskrevende tiltak senere i opplæringsløpet eller i livet. Her har vi på tvers av sektorene *Helse, omsorg og velferd* og *Oppvekst* påbegynt arbeidet med en

Forebyggende plan for Sør-Varanger kommune. Målet med dette arbeidet er at vi i de kommunale tjenestene samlet skal bli bedre på en koordinering av tidlig innsats innenfor hele oppvekstområdet, helt fra det arbeidet som gjøres på helsestasjonen og fram mot at ungdommen går over til videregående opplæring. Den langsiktige målsettingen er at dette igjen skal kunne resultere i både færre og mindre omfattende tiltak i skole og eventuelt også i barnevern. Altså en investering tidlig i livet for at flest mulig skal komme gjennom oppveksten med et godt tilpasset opplæringstilbud og etter hvert få seg en yrkeskarriere og bli en ressurs i lokalsamfunnet.

Økonomiske utfordringer

Innen oppvekstsektoren er det to områder hvor vi bruker mer ressurser enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 08. I grunnskolen har vi færre elever per skole, mindre gjennomsnittlig gruppestørrelser (klasser) og høyere ressursbruk enn sammenlignbare kommuner.

Innen Kultur og idrett bruker vi mer ressurser enn sammenlignbare kommuner. Til tross for at vi har redusert driftsutgiftene til kultursektoren fra 2021 til 2022, bruker vi mer enn andre kommuner på områdene kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, kulturskole og museer.

I barnevernet har vi i Sør-Varanger over år hatt en positiv utvikling, både i forhold til ressursbruk og kvalitet i form av lovetterlevelse. Vi bruker ikke mer ressurser per barn og per tiltak enn gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 08, men i barnevernet ser vi ut fra årets foreløpige regnskapstall at det er rom for å justere ned driftsbudsjettet for enheten i 2024.

Slik det er nevnt ovenfor har vi i dag den skolestrukturen i vår kommune som det er politisk enighet om. Dermed må ytterlige innsparinger i grunnskolene skje innenfor eksisterende strukturer internt på skolene og gjennom å se på samordningsmuligheter på tvers av skolene.

Tidlig innsats, allerede fra spedbarnsalder via barnehage og over i skole, vil forhåpentligvis avdekke behov for tilpassinger og andre tiltak tidlig i barns liv. Gitt at hele organisasjonen utvikler sin kompetanse og har fokus på tidlig innsats, vil dette kunne medføre mer tilpasset opplæring og mindre ressursbruk til spesialundervisning i skolen. Til tross for at både andelen ressurser til spesialundervisning og antall elever med vedtak om spesialundervisning er redusert de siste årene, er det her et stort potensial for å redusere kostnadene i grunnskolen. Likeledes er det et potensial i å se på ressursbruken i den ordinære opplæringa i hele grunnskoleløpet.

Kommunedirektøren vil i løpet av 2024 iverksette tiltak for å oppnå en mer effektiv ressursbruk i grunnskolen.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	274 237	258 676	283 486	281 823	281 713	281 713
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	36 529	35 086	27 145	26 979	26 879	26 879
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	19 542	16 344	18 010	18 010	18 010	18 010
Overføringsutgifter	18 978	16 867	11 901	11 901	11 901	11 901
Finansutgifter	884	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	350 170	326 973	340 542	338 713	338 503	338 503
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-19 224	-12 922	-8 132	-8 132	-8 132	-8 132
Refusjoner	-34 479	-26 764	-21 871	-21 871	-21 871	-21 871
Overføringsinntekter	51	-1 017	-0	-0	-0	-0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 733	-308	-308	-308	-308	-308
Sum Driftsinntekter	-55 384	-41 011	-30 310	-30 310	-30 310	-30 310
Sum	294 785	285 962	310 232	308 403	308 193	308 193

Beløp i 1000

Fordeling på enhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Barnehagene	57 310	65 244	77 272	80 009	80 009	80 009
Skolene	154 809	142 922	148 521	145 355	145 355	145 355
PP-tjenesten	5 522	6 052	6 868	6 868	6 868	6 868
Barnevernet	28 184	25 397	23 471	23 471	23 371	23 371
Kirkenes flyktning- og kompetanseenhet	26 576	24 510	32 210	31 710	31 600	31 600
Kultur og fritid	13 075	12 774	13 069	12 369	12 369	12 369
Kulturskolen	5 730	5 463	5 221	5 021	5 021	5 021
Sør-Varanger museum	3 579	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
Sum	294 785	285 962	310 232	308 403	308 193	308 193

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	0	500	0	0	0	0
Administrasjon	272	-106	-0	-0	-0	-0
FØRSKOLE	54 918	63 646	78 006	81 506	81 506	81 506
Grunnskole	144 366	138 917	144 398	140 632	140 632	140 632
Styrket tilbud til førskolebarn	3 580	3 015	1 188	1 025	1 025	1 025
Voksenopplæring	8 331	8 394	8 622	8 122	8 122	8 122
SKOLEFRITIDS TILBUD	5 208	4 404	5 094	5 094	5 094	5 094
SKYSS, SKOLEBARN	8 141	3 586	3 950	3 950	3 950	3 950
Aktivitetstilbud barn og unge	1 949	1 988	1 107	607	607	607
FOREBYGGING - SKOLE - OG HELSESTASJONSTJ	302	25	25	25	25	25
AKTIVISERING, ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	591	630	810	810	810	810
RÅD, VEILEDNING OG SOSIAL FOREBY. ARBEID	2 565	2 080	2 912	2 912	2 912	2 912
Barneverntjeneste	8 403	8 863	7 080	7 080	6 980	6 980
BARNEVERNTILTAK I FAMILIEN	3 887	4 075	4 106	4 106	4 106	4 106

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BARNEVERTILTAK UTENFOR FAMILIEN	15 895	12 459	12 785	12 785	12 785	12 785
Introduksjonsordningen	8 645	7 681	15 767	15 767	15 657	15 657
ØKONOMISK SOSIALHJELP	7 035	6 355	4 910	4 910	4 910	4 910
Kulturminneforvaltning	0	0	100	0	0	0
Bibliotek	3 388	3 505	3 676	3 576	3 576	3 576
Kino	679	865	675	675	675	675
MUSÈER	3 110	2 968	2 968	2 968	2 968	2 968
Kunstformidling	-13	44	16	16	16	16
IDRETT	1 290	1 030	817	817	817	817
MUSIKK- OG KULTURSKOLER	5 705	5 463	4 721	4 521	4 521	4 521
ANDRE KULTURAKTIVITETER	1 692	1 202	1 449	1 449	1 449	1 449
Kommunale kulturbygg	3 868	4 373	5 051	5 051	5 051	5 051
Sum	294 785	285 962	310 232	308 403	308 193	308 193

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	285 962	285 962	285 962	285 962
Sum Tekniske justeringer	21 171	20 954	20 899	22 685
Sum Vedtak forrige periode	3 099	3 087	2 932	2 932
Sum Budsjettendring i år	4 900	8 400	8 400	6 614
Konsekvensjusteringer	29 170	32 441	32 231	32 231
Konsekvensjustert ramme	315 132	318 403	318 193	318 193
Politisk vedtak				
KST - 62/2023 Krigsminneplan	100	0	0	0
Sum Politisk vedtak	100	0	0	0
Innsparingstiltak				
Rammeendring - Kultur og oppvekst	-5 000	-10 000	-10 000	-10 000
Sum Innsparingstiltak	-5 000	-10 000	-10 000	-10 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	-4 900	-10 000	-10 000	-10 000
Ramme 2024-2027	310 232	308 403	308 193	308 193

Sammendrag budsjett

Samlet er rammen for sektoren økt med 24,0 mill.kr fra 2023. Dette er inkludert det innarbeidede rammekuttet på kr 5,0 mill.kr i 2024. Av dette er 5,0 mill.kr knyttet til gratis barnehage, som blir kompensert med økt rammetilskudd. Resterende knyttes til lønnsoppgjør og justering av budsjettet for flyktning- og kompetanseenheter.

Barnehagene er budsjettet i henhold til gjeldende bemanningsnormer og justert for helårseffekt av lønnsoppgjør 2023. Tilskudd til private barnehager er budsjettet med full refusjon for gratis barnehage.

Grunnskolen er budsjettet etter ressursberegningmodellen som er brukt over flere år i Sør-Varanger kommune. Denne gir hver skole et gitt antall stillinger basert på antall elever, spesialundervisningsvedtak, mottaksklasser og andre ordninger.

PP-Tjenesten er videreført med samme ramme og helårseffekt av lønnsoppgjør 2023.

For barnevernet er det basert på en vurdering av dagens situasjon og mindreforbruk i 2023 foreslått en reduksjon på kr 2,0 mill.kr.

Rammen for Kirkenes flyktning- og kompetanseenhet er økt med 7,7 mill.kr fra opprinnelig budsjett 2023. Dette er i henhold til forslaget om bosetting av 50 flyktninger i 2024. Årsaken til at økningen fra opprinnelig budsjett er så høy er at det i opprinnelig budsjett 2023 ikke var tatt høyde for utgiftsbehovet i forbindelse med bosetting av flyktninger i 2023.

For de øvrige enhetene er det lagt på helårseffekt av lønnsoppgjøret i 2023 samt nødvendige korrigeringer.

Sektoren har i 2023 en revidert budsjetttramme på 309,1 mill.kr, i forslaget til ramme for 2024, inkludert innsparingstiltak, foreslås det en ramme på 310,2 mill.kr. Det vil si en økning på 1,1 mill.kr.

Politisk vedtak

KST - 62/2023 Krigsminneplan

«Kommunestyret sitt vedtak i sak 62/2023:

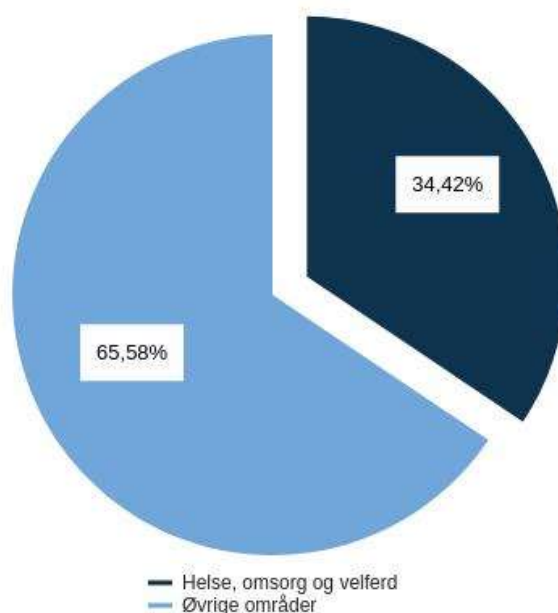
Temaplanen for krigsminner 1940-1945 vedtas. Kroner 100 000 innarbeides i budsjett 2024, for å jobbe videre med tiltakene i krigsminneplanen»

Helse, omsorg og velferd

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Om sektoren

Helse, omsorg og velferd (HOV) er en av kommunens to store sektorer. Området har ansvaret for å utvikle og gi tjenester til alle innbyggere innenfor helse-, omsorgs- og sosialfeltet. Dette omfatter tilbud til barn, unge og voksne innenfor flere områder. Sektoren yter tjenester både fra egne lokaler, i private hjem, døgnbemannede enheter og på institusjon (langtid, korttid og avlastning). Sektoren er per tiden fordelt på 5 enheter; hjemmebasert omsorg, sykehjem, tjenester til funksjonshemmede, koordinering, fag og forvaltning og helsetjenester (helsestasjon, ergoterapi, fysioterapi, psykisk helse og rus). Sektoren har også ansvar for legetjenestene og sosiale tjenester i NAV. Tjenestetilbudet er hjemlet i lover og forskrifter, og skal sikre bærekraftige helsetjenester av god kvalitet. Sektoren jobber i retning av forebygging, tidlig innsats og en mer aktiv bruker- og pårørenderolle. Innbyggerne skal ha innflytelse over egen livssituasjon og ha mulighet til å bo lengst mulig i eget hjem, slik at behovet for mer ressurskrevende tjenester utsettes. Utvikling og innføring av velferdsteknologi skal være med å bidra til dette.

Kostranalyse

	Sør- Varanger 2021	Sør- Varanger 2022	Hammerfest	Målselv	Rauma	Vefsn	Verdal	Voss K herad
Prioritet								
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	43,7 %	42,6 %	52,4 %	45,7 %	37,4 %	44,1 %	38,6 %	51,2 %
Netto driftsutgifter per innbygger (234) aktiv.- og servicetjen eldre og pers. m/funk.nedsett. (B)	1 730	2 152	1 605	940	814	1 912	1 174	1 556
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B)	12 003	11 918	16 893	10 090	8 546	11 017	5 741	11 739
Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B)	15 369	15 696	16 840	14 486	17 841	13 346	11 106	11 365
Netto driftsutgifter per innbygger (256) tilbud om ø. hjelp døgnopphold i kommunene (B)	275	266	0	0	0	148	444	193
Dekningsgrad								
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (B)	12,7 %	10,7 %	11,5 %	12,0 %	10,5 %	10,8 %	9,2 %	11,5 %
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	51	57	45	52	52	56	44	47

ANALYSE AV PLEIE OG OMSORG

Analysen som følger baserer seg på tall i fra KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) i perioden 2019-2022. Nøkkeltalene er synlig i starten av kapittelet (i web versjonen av dokumentet er det mulig å klikke på flere nøkkeltall for mer detaljer).

Analysen vil fokusere på følgende funksjoner:

- 234 Aktivisering- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon
- 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 261 Institusjonslokaler

Sør-Varanger kommune er del av kostragruppe 08.

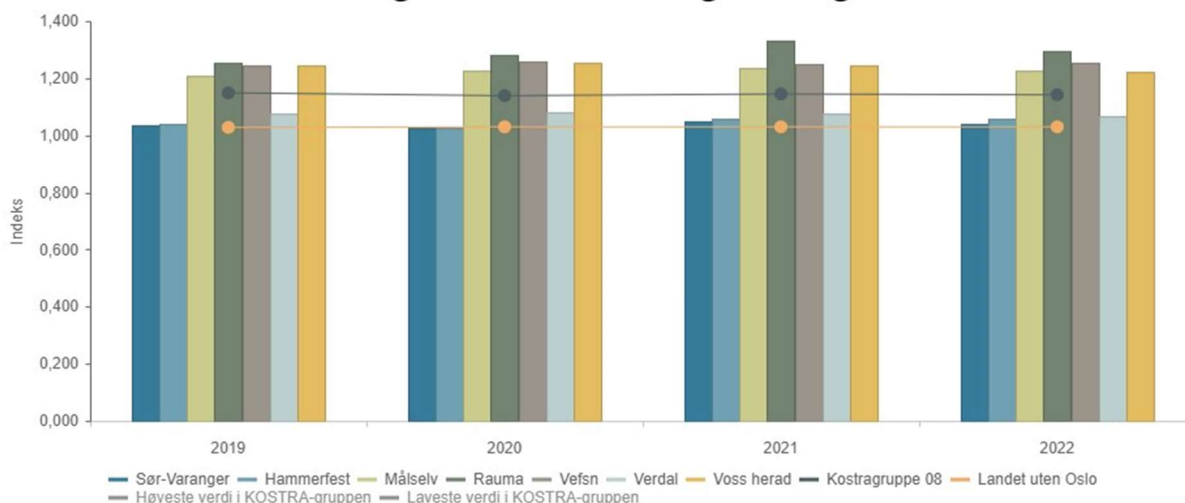
Utgiftsbehov

Utgiftsbehov er et begrep hentet fra inntektssystemet for kommunene i statsbudsjettet. Hver kommune og hvert fylke får beregnet et utgiftsbehov på grunnlag av alderssammensetning (demografi), geografi og sosiale forhold (andel uføre, ugifte eldre, innvandrere osv). Utgiftsutjevningen i statsbudsjettet er basert på denne beregningen. Utgiftsbehovet per innbygger i hver kommune/ hvert fylke beregnes som en prosent i forhold til landsgjennomsnittet (100%).

Hensikten er å gjøre kommunene mer sammenlignbare ved å korrigere for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold.

Utgiftsbehov - Pleie og omsorg

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	1,034	1,028	1,049	1,039
Hammerfest	1,039	1,027	1,057	1,056
Målselv	1,209	1,226	1,236	1,226
Rauma	1,254	1,283	1,331	1,296
Vefsn	1,245	1,259	1,249	1,255
Verdal	1,076	1,080	1,078	1,068
Voss herad	1,244	1,256	1,247	1,224
Kostragruppe 08	1,149	1,139	1,145	1,142
Landet uten Oslo	1,028	1,030	1,030	1,030

Graf og tabell over viser at pleie og omsorg i Sør-Varanger er beregnet til å være mer kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnitt, mens samlet for kostragruppe 08 lavere.

Utgiftsbehovet sier som sagt noe om hvor kostnadskrevende tjenesten er med bakgrunn i kriterier som alderssammensetning, sosiale forhold, kommunestørrelse og bosettingsmønster. Dette indikerer at det er behov for å bruke mer enn landsgjennomsnittet på pleie og omsorg for Sør-Varanger kommune.

Utgiftsnivå

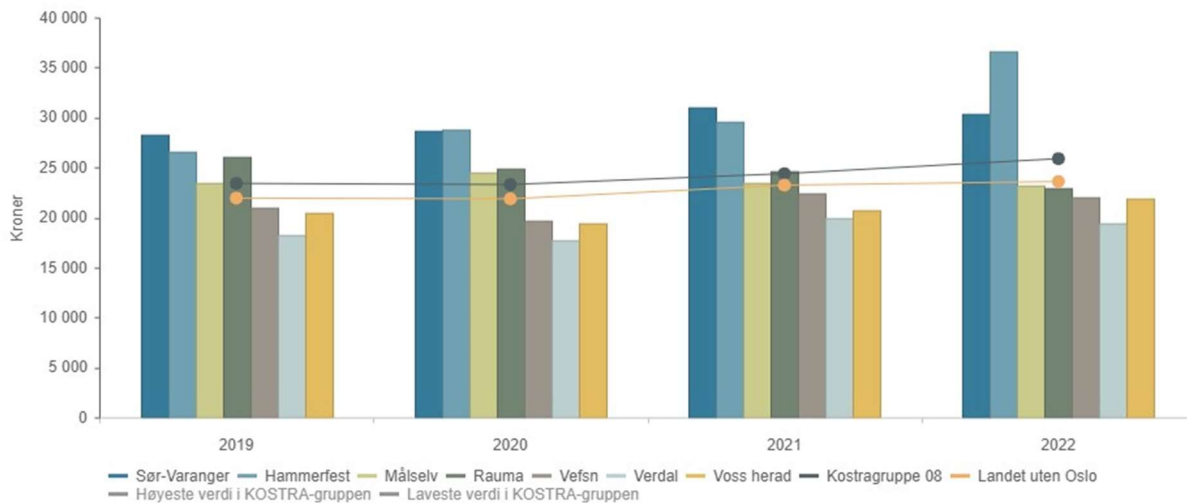
I dette avsnittet vil netto driftsutgiftene bli analysert samlet sett og per funksjon per innbygger. Tallene er justert for utgiftsbehov.

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

***) Graf er justert med utgiftsbehov

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	28 318	28 665	30 997	30 355
Hammerfest	26 519	28 764	29 602	36 649
Målselv	23 400	24 484	23 427	23 156
Rauma	26 120	24 873	24 613	22 992
Vefsn	20 991	19 686	22 371	21 966
Verdal	18 217	17 748	19 952	19 397
Voss herad	20 486	19 376	20 776	21 935
Kostragruppe 08	23 396	23 284	24 371	25 872
Landet uten Oslo	21 928	21 852	23 221	23 586

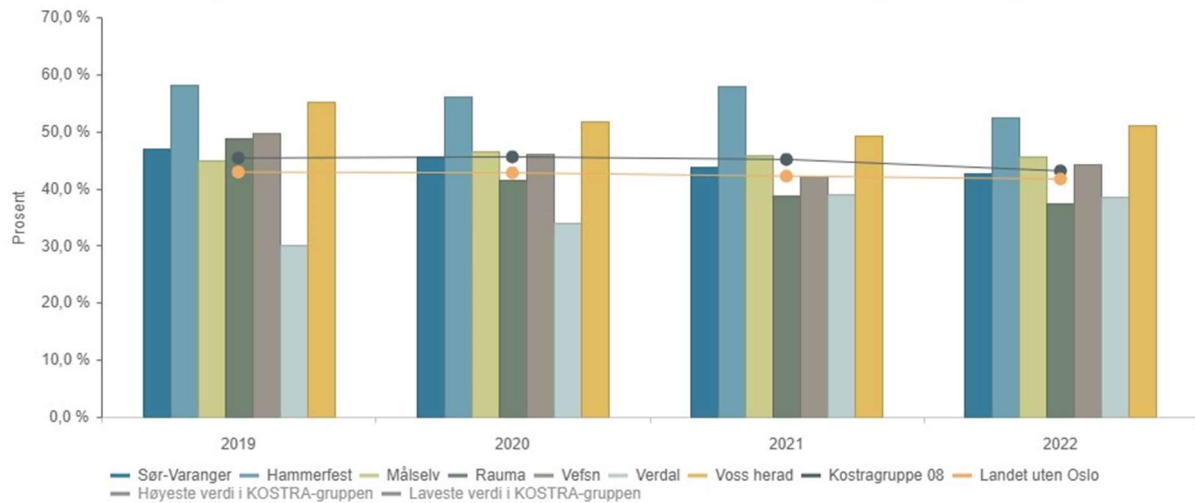
I 2022 var netto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenesten per innbygger i Sør-Varanger kr 30 355. Sør-Varanger kommune bruker mer enn de fleste av sammenligningskommunene. Det er kun Hammerfest som bruker mer per innbygger enn Sør-Varanger, kr 36 649. Sammenlignet med kostragruppe 8, bruker Sør-Varanger kr 4 483 mer per innbygger.

Følgende faktorer er normalt bestemmende for ressurser per bruker for tjenesten samlet sett:

- Fordelingsprofilen mellom institusjons- og hjemmetjeneste
- Alderssammensetningen av eldre over 67 år, da pleiebehovet stiger med økt alder
- Det generelle pleiebehovet i brukergruppen
- Andel ressurskrevende brukere og antall psykisk utviklingshemmede
- Lokale prioriteringer avhengig av behov eller terskel for å få tildelt tjenester
- Utdanningsnivå og ansiennitet hos personalet
- Størrelsen på institusjonene
- I tillegg har Sør-Varanger kommune de siste årene hatt stort behov for innleie av kompetanse fra vikarbyrå

Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)

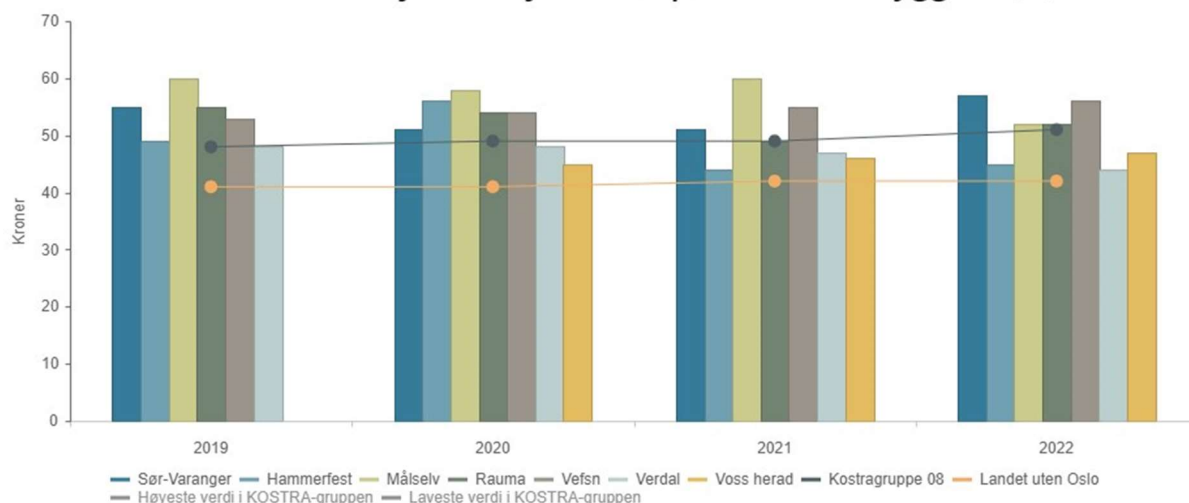
	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	46,9 %	45,5 %	43,7 %	42,6 %
Hammerfest	58,1 %	56,1 %	57,9 %	52,4 %
Målselv	44,8 %	46,5 %	45,9 %	45,7 %
Rauma	48,7 %	41,5 %	38,8 %	37,4 %
Vefsn	49,7 %	46,1 %	42,2 %	44,1 %
Verdal	30,0 %	34,0 %	39,1 %	38,6 %
Voss herad	55,2 %	51,9 %	49,3 %	51,2 %
Kostragruppe 08	45,3 %	45,5 %	45,1 %	43,1 %
Landet uten Oslo	42,9 %	42,8 %	42,2 %	41,7 %

Tabellen over inkluderer tall i fra funksjon 253 og 261. Institusjoners andel av netto driftsutgifter for pleie og omsorg i 2022 var 42,6% i Sør-Varanger, mens gjennomsnittet i kostragruppe 8 var 43,1%. Dette tilsier at Sør-Varanger har høye institusjonsrelaterte utgifter, til tross for en nedgang fra 2019-tallene. Av sammenligningskommunene ser vi at flere kommuner har høyere kostnader relatert til institusjoner, mens Rauma har lavere.

Kommuner anbefales å arbeide etter laveste effektive omsorgsnivå (LEON prinsippet), med sterk vekt på hjemmebaserte tjenester og egenmestring.

Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)

	2019	2020	2021	2022
Sør-Varanger	55	51	51	57
Hammerfest	49	56	44	45
Målselv	60	58	60	52
Rauma	55	54	49	52
Vefsn	53	54	55	56
Verdal	48	48	47	44
Voss herad		45	46	47
Kostragruppe 08	48	49	49	51
Landet uten Oslo	41	41	42	42

Andel innbyggere som mottar hjemmetjenester

I Sør-Varanger mottok 57 personer hjemmetjenester per 1000 innbygger. Det er en oppgang fra 2019 på 2 personer per 1000 innbyggere. Det er høyere enn alle de andre i sammenligningsgrunlaget.

Oppsummering

Sør-Varanger har en ganske jevn fordeling av institusjonsbaserte- og hjemmebaserte tjenester. Institusjonsbaserte tjenester er de mest kostnadskrevende omsorgstjenestene, og det bør i større grad satses på hjemmebasert omsorg og forebyggende tjenester.

Utfordringer og strategi

Utfordringer og strategi

Demografi, økonomi, kompetanse- og rekruttering vurderes som de mest sentrale utfordringene sektoren står ovenfor i tiden fremover. Den forventede veksten i den eldre delen av befolkningen vil medføre en betydelig økning i tjenesteforpliktelser og kostnader i årene som kommer. For å imøtekomme demografiutviklingen vil de mest sentrale grepene være å utvikle tjenestetilbudet slik at innbyggerne får bo lengst mulig i sitt eget hjem for å redusere trykket på våre institusjonsplasser. Dette fordrer store strukturelle endringer i sektoren. Sektoren leverer tjenester som er hjemlet i lover og forskrifter og skal sørge for bærekraftige helsetjenester av god kvalitet. Dette slik at innbyggerne i Sør-Varanger kommune får best mulig levekår og de sosiale helseforskjellene i befolkningen reduseres. Sektoren kjennetegnes av økende oppgavemengde, tjenestenivå og kompleksitet, og står foran en meget stor vekst i behov for tjenester i tiden fremover. Økningen i antall innbyggere med behov for helse- og omsorgstjenester er en av kommunens største utfordringer, og vil fremover medføre en betydelig økning i tjenesteforpliktelser med tilhørende kostnader. Stadig flere innbyggere lever liv med store fysiske, psykiske og sosiale utfordringer, og har dermed også behov for omfattende tjenesteyting over lang tid.

Sør-Varanger kommune får i større grad økt ansvar for behandlingstilbud, både nye tilbud og overførte oppgaver fra spesialisthelsetjenesten. Dette stiller krav til økt fagkompetanse hos ansatte nå og i årene som kommer. Det er videre et kritisk behov for både å øke antall nye sykepleiere, men også å beholde de sykepleierne kommunen allerede har. Disse utgjør en kritisk kompetanse. Mangelen på sykepleiere gir store kostnadsoverskridelser, og svekket kvalitet både i sykehjem og i hjemmebaserte tjenester. I stadig større grad er dette også blitt en utfordring når det gjelder rekruttering av andre yrkesgrupper som for eksempel vernepleiere og helsefagarbeidere. Rekruttering av fastleger oppleves også som krevende. Kommunen ligger ca. 5% lavere enn landsgjennomsnittet i andel fagutdannet helsepersonell innen omsorgstjenester. Andelen innbyggere over 80 år antas å fordobles innen 2040 og nesten tredobles innen 2050. Andel innbyggere med demenssykdom vil mer enn fordobles innen 2050. Dersom tjenestetilbudet beholdes på dagens nivå er det behov for 125 nye årsverk innen 2040 (ref. kommunebildet). Reformene "Leve hele livet" (2019-2023) og "Bo trygt hjemme" (2024 og framover) legger vekt på at eldre skal kunne bo hjemme og være selvhjulpne lengst mulig. Kommunen må legge til rette for boligtilbud som er tilpasset dette. Kommunen må strukturere og organisere tjenestene for å kunne imøtekomme demografiutviklingen og gi forsvarlig tilbud til en aldrende befolkning som har behov for omsorgstjenester, herunder kraftig økning i andelen demente.

Sør-Varanger kommune har vedtatt Strategisk plan for helse, omsorg og velferd 2020-2030. I tilhørende handlingsplan finnes flere mål og tiltak som sektoren har begynt å jobbe med eller skal jobbe med, nettopp for å bli bedre i stand til å møte de fremtidige utfordringene. I planen er det blant annet vedtatt at kommunen skal ha ett sykehjem, og bygge opp flere samlokaliserte omsorgsboliger med differensierte tilbud. Botilbudene til kommunen skal fylle behov som innbyggerne ikke klarer å dekke selv, samtidig som de skal bygge opp om egen mestring og forebygging. Differensierte botilbud i omsorgsboliger er ett av de viktigste verktøy for å nå dette, samt bygge opp samfunnet og tjenestene slik at innbyggerne våre kan bo lengre hjemme. Sykehjem skal være for de aller sykeste.

I reformen «Bo trygt hjemme» er et av satsningsområdene trygghet for brukere og støtte til pårørende. Regjeringen vil at hjemmetjenesten i større grad jobber helsefremmende og forebyggende, og at det skal være kontinuitet og forutsigbarhet for bruker. «Bo trygt hjemme»- reformen legger også opp til at hjemmebaserte tjenester skal sørge for at brukerne får mer målrettet rehabilitering gjennom hverdagsrehabilitering.

God planlegging for hvordan kommunen skal håndtere økningen i etterspørsel etter helse -og omsorgstjeneste vil være viktig fremover. Det er nødvendig å prioritere forebyggende og rehabiliterende tilbud og tiltak for å øke helsekompetansen og styrke egenmestring for med dette, å redusere og utsette behovet for omsorgstjenester.

Strukturendringer og fokusområder i 2024:

- Ett sykehjem - kun langtidsplasser (sykehjemsplasser) på Prestøyhjemmet. Plasser flyttes fra Wesselborgen til Prestøyhjemmet.
- Korttidsplasser flyttes fra Prestøyhjemmet til Wesselborgen
- Styrke innsatsen på rehabilitering ved å opprette en egen rehabiliteringsavdeling, med tverrfaglig team som også jobber med rehabilitering i hjemmet
- Rett kompetanse på rett plass -fokus på oppgavedeling, oppgaveglidning og opprettelse av sykepleieteam
- Større fokus på innføring av flere velferdsteknologiske løsninger
- Like tjenester samles for å bygge sterkere fagmiljø
- Videreføre fokuset på god ledelse

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	294 257	284 234	295 484	294 028	293 868	294 104
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	57 627	20 430	25 391	25 391	25 391	25 391
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	48 873	40 692	46 966	46 966	46 966	46 966
Overføringsutgifter	10 424	6 472	7 461	7 461	7 461	7 461
Finansutgifter	2 935	700	600	600	600	600
Sum Driftsutgifter	414 117	352 528	375 902	374 446	374 286	374 522
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-21 043	-20 573	-23 230	-23 230	-23 230	-23 230
Refusjoner	-59 122	-34 402	-42 306	-41 396	-41 396	-41 396
Overføringsinntekter	-1 727	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-13 851	-1 450	-1 447	-1 277	-1 117	-1 117
Sum Driftsinntekter	-95 743	-56 425	-66 983	-65 903	-65 743	-65 743
Sum	318 373	296 103	308 920	308 544	308 544	308 779

Beløp i 1000

Fordeling på enhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Koordinering, fag og forvaltningsenheten	18 687	19 289	18 041	18 711	18 711	18 711
Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester	209	-68	0	0	0	0
Administrasjon - HOV	3 226	9 534	3 887	4 626	4 626	4 872
Helsetjenester	53 779	53 371	59 224	59 609	59 609	59 609
Sykehjemmene	75 425	60 286	65 196	63 696	63 696	63 449
NAV - Økonomisk sosialhjelp	10 126	9 597	13 088	13 088	13 088	13 088
Hjemmebasert omsorg	109 525	96 098	96 714	96 044	96 044	96 281
Tjenesten for funksjonshemmede	36 616	37 609	41 168	41 168	41 168	41 168
Kjøkken - Pleie og omsorgstjenestene	10 780	10 386	11 601	11 601	11 601	11 601
Sum	318 373	296 103	308 920	308 544	308 544	308 779

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
FØRSKOLE	7	36	36	36	36	36
FOREBYGGING - SKOLE - OG HELSESTASJONSTJ	4 299	7 262	7 919	7 919	7 919	7 919
FOREBYGGENDE ARBEID, HELSE OG SOSIAL	5 165	5 450	5 369	5 369	5 369	5 369
AKTIVISERING, ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	14 014	9 972	10 042	10 042	10 042	10 279
DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	36 086	31 975	37 684	38 069	38 069	38 069
RÅD, VEILEDNING OG SOSIAL FOREBY. ARBEID	6 493	6 425	9 621	9 621	9 621	9 621
Tilbud til personer med rusproblemer	2 108	2 365	2 309	2 309	2 309	2 309
PLEIE, OMSORG, HJELP I INSTITUSJON	101 162	93 619	95 734	94 234	94 234	94 233
PLEIE, OMSORG, HJELP I HJEMMET	139 631	130 645	129 908	130 647	130 647	130 647
AKUTTILHJELP HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN	2 418	2 368	2 199	2 199	2 199	2 199
Kommunalt disponerte boliger	1 172	413	1 745	1 745	1 745	1 745
KOMMUNALE SYSSELSETTINGSTILTAK	45	126	26	26	26	26
KVALIFISERINGSORDNINGEN	1 404	581	1 377	1 377	1 377	1 377
ØKONOMISK SOSIALHJELP	3 114	3 599	4 930	4 930	4 930	4 930
TJENEST. UTENF ORDIN. KOMMUNALT ANSVARSO	1 205	1 265	0	0	0	0
INTERKOMMUNALT SAMARBEID (§§27/28a - SAMARBEID)	2	0	20	20	20	20
Sum	318 373	296 103	308 920	308 544	308 544	308 779

Beskrivelse av tjenesteområde

Tjenesteområdet for helse, omsorg og velferd presenteres kort under.

Administrasjon HOV: Avdelingen består av enhetsledere, kommunepsykolog, rådgiver for kompetanse og rekruttering og rådgiver for velferdsteknologi

USHT: Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester er prosjekt finansiert med midler fra Helsedirektoratet. Sør-Varanger er vertskommune og organiserer arbeidet i Finnmark.

Koordinering, fag og forvaltning: Arbeidsoppgaver er i hovedsak saksbehandling, koordinering av ferdig behandlede pasienter i spesialisttjenesten, behandling av søknader og tildeling av individuell plan og koordinator. I tillegg har avdelingen ansvar for pasient- og journalsystemet Profil og kreftkoordinator, kreftsykepleier og sykepleier i tverrfagligvurderingsteam.

NAV: Økonomisk sosialhjelp.

Hjemmebasert omsorg: Sykepleie, praktisk bistand, omsorgsboliger og aktivitetstilbud for eldre og demente, samt lokalt hjelpemiddellager.

Helsetjenester: Helsestasjon med jordmor, fysioterapitjenesten, ergoterapitjenesten, psykisk helse- og rustjenesten og kommunelegetjenesten

Sykehjem: Langtidsopphold, korttids- og avlastningsopphold og rehabiliteringsopphold.

Tjenesten for funksjonshemmede: Bistand i bolig, døgnavlastning til barn og voksne, dag- og aktivitetstilbud.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	296 103	296 103	296 103	296 103
Sum Tekniske justeringer	15 461	16 131	16 131	17 479
Sum Vedtak forrige periode	-899	-899	-899	-899
Sum Budsjettendring i år	1 994	1 994	1 994	881
Konsekvensjusteringer	16 556	17 226	17 226	17 461
Konsekvensjustert ramme	312 659	313 329	313 329	313 564
Innsparingstiltak				
Rammeendring - Helse, omsorg og velferd	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
Vakanser i HOV	-1 954	0	0	0
Sum Innsparingstiltak	-4 954	-6 000	-6 000	-6 000
Nye tiltak				
Kirkenes Storkjøkken - Budsjett 2024	1 215	1 215	1 215	1 215
Sum Nye tiltak	1 215	1 215	1 215	1 215
Nye tiltak og realendringer budsjett	-3 739	-4 785	-4 785	-4 785
Ramme 2024-2027	308 920	308 544	308 544	308 779

Sammendrag budsjett

Samlet har budsjettrammen for sektoren økt med 12,8 mill.kr i foreslått ramme for budsjett 2024. Det er i hovedsak tekniske justeringer, som lønnsoppgjør og justering av lønn og pensjon, vikarutgifter, prisøkninger og kjente svingninger i kostnader og inntekter som vil komme i 2024.

Helse, omsorg og velferd har i flere år hatt utfordringer med å holde seg innenfor vedtatte rammer på grunn av mangel på kvalifisert helsepersonell og har derfor vært nødt til å engasjere vikarbyrå for å levere lovpålagte oppgaver. I 2023 har bruken av vikarbyrå gått ned, men man ser i regnskapet at kostnadene overføres til variabel lønn da man i større grad bruker egne ansatte for å løse bemanningsutfordringene. I kommunedirektøren sitt forslag er det innarbeidet økt ramme for variabel lønn og det er budsjettert med behovet for vikarbyrå for hele 2024 i legetjenesten. Legetjenesten har per oktober 2023 brukt 8,0 mill.kr av totalt 15,0 mill.kr i sektoren på vikarbyrå. For den øvrige driften er det lagt inn økte rammer som kan prioriteres til nødvendig bruk av vikarbyrå.

For de øvrige enhetene er rammen til NAV økt som følger av økt bosetting av flyktninger. Videre er det lagt inn en økning til Kirkenes Storkjøkken AS basert på budsjettall fra daglig leder.

Sektoren har i 2023 en revidert budsjettramme på 302,45 mill.kr. I forslaget til ramme for 2024, inkludert innsparingstiltak, foreslås det en ramme på 308,92 mill.kr. Det vil si en økning på 6,47 mill.kr.

Innsparingstiltak

Vakanser i HOV

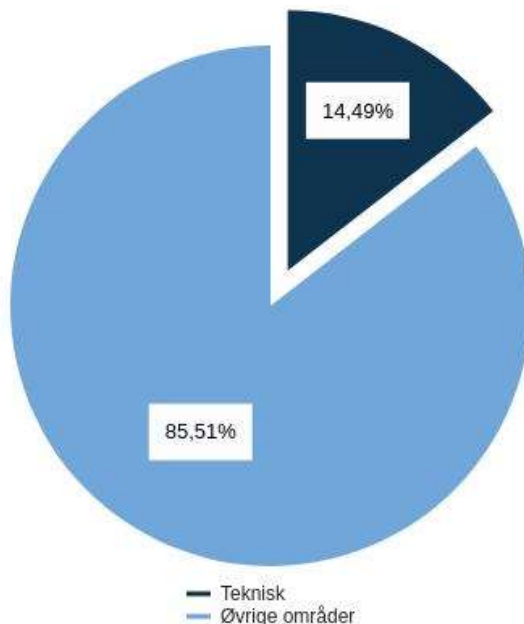
Avdelingsleder stilling på HBO Bjørnevatn holdes vakant ut 2024 på grunn av strukturendringer som vil være på plass i 2025.

Fysioterapeut stilling på TVT holdes vakant i 8 måneder.

Teknisk

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Om sektoren

Sektor Teknisk består av enhetene Tekniske tjenester og Beredskap og brann.

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester består av avdelingene forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg (FDV), vei-avdelingen, vann-, avløp- og renovasjon (VAR), renhold og prosjekt (nybygg). Enheten har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av det meste av kommunens infrastruktur og eiendom, bortsett fra ansvarsområdene til Barentshallene Sør-Varanger KF og Kirkenes Havn Sør-Varanger KF.

Enhet for beredskap og brann

Enheten består av tjenestene kommunal beredskapsplikt, Sør-Varanger brannvesen og 110-sentralen for Finnmark. Enheten har fagansvar for kommunalt samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid som er regulert i Sivilbeskyttelsesloven, Forskrift om kommunal beredskapsplikt, Brann- og eksplosjonsvernloven og Brann- og redningsvesenforskriften og forskrift om beredskap for akutt forurensing. Enheten skal bidra til oversikt, kunnskap og bevissthet om lokale samfunnssikkerhetsutfordringer, redusere risiko og sårbarhet gjennom forebyggende arbeid, sikre god beredskap og krisehåndteringsevne, og ivareta samarbeid og samordning med interne og eksterne samfunnssikkerhetsaktører i kommunen.

Utfordringer og strategi

Tekniske tjenester

Enheten er på oppløpssiden med to kommunedelplaner, hovedplan for vann og avløp (avdeling VAR), samt hovedplan for vei og trafikk (avdeling vei). Disse planene vil være rettesnoren på hva som skal prioriteres innenfor de nevnte områdene, og vil gi en pekepinn på hva behovet for investering vil være de kommende årene. Både på vann og avløp, og vei er det et etterslep i vedlikehold og investeringsbehov. Den samme situasjonen finnes i de fleste andre kommuner, så dette er ikke unikt. Utfordringen fremover vil være kapasitet på innkjøp, tildelte midler og prosjektoppfølgning.

Sør-Varanger kommune har tilsatt to innkjøpere som vil være en god ressurs for tekniske tjenester, for å få på plass de avtaler og kontrakter som kreves for å jobbe effektivt. Den økonomiske situasjonen får ikke enheten endret alene, og avdelingene må få mest mulig ut av de budsjettmidlene som tildeles. VAR området som er finansiert over selvkost vil, med bakgrunn i kommende kommunedelplan, ha flere store kommende prosjekter. Enheten må rustes for å kunne styre disse prosjektene. Dette har et stort fokus fremover. Også på vei vil det være investeringsbehov av varierende størrelse. Det er flere bruer blant annet som må utbedres eller skiftes ut. Om kommunen ikke har prosjektlederkapasitet til dette må det leies inn.

FDV avdelingen har gjort strategiske valg for å levere en bedre tjeneste, uten å øke driftsbudsjettet. Det er igangsatt en vaktordning blant byggdrifere for å kunne serve kommunens bygg utenfor ordinær arbeidstid. Dette har vært etterspurt og nødvendig for å drifte forsvarlig, og blant annet helsesektoren har vist stor takknemlighet for at dette nå er igangsatt.

Ved inngangen er 2024 er FDV avdelingen med på et pilotprosjekt sammen med Norsk kommunalteknisk forening. Prosjektet går ut på å ta i bruk et utviklet system for forvaltning, drift og vedlikehold. Systemet er en videreutvikling av systemet kommunen bruker i dag, og skal gjøre den daglige driften og planlegging for fremtiden lettere. Invitasjonen kom som følge av at Sør-Varanger kommune og FDV avdelingen er en av de kommunene som har vært mest frempå i bruken av systemet siden det ble introdusert i 2013.

På renholdsavdelingen prøves det for tiden ut nytt system for utarbeidelse av renholdsplaner. Intensjonen er å klare å håndtere flere av de tjenester man har brukt konsulenter til tidligere, samtidig som man skaper en større forståelse for systemene som brukes og eierskap til planene som foreligger. Avdelingen har også fokus på teknologi innenfor sitt fagområde, og vurderer fortløpende om noe av det som kommer kan være med på å effektivisere den kommunale driften. Eksempler er sensorer og roboter. På renhold er det også et kontinuerlig stort fokus på sykefraværsoppfølging. Det er utfordrende når renholdere jobber på ulike bygg, derimot er avdelingsleder mye ute på byggene for å drive nærværarbeid. For renhold blir det to nye bygg å drifte i 2024, nye Kirkenes barnehage og Sandnes skole, som Kirkenes flyktning- og kompetansenhet har tatt i bruk.

På prosjekt-nybygg er arbeidsmengden hva gjelder byggeprosjekter innenfor kommunale bygg noe nedadgående. Derimot har det vært et jevnt stort arbeidsmengde hva gjelder juridisk oppfølging i garantissaker og oppfølging av pågående utredninger, blant annet på inn klima rådhuset. Kirkenes barnehage ferdigstilles i disse tider, og det foreligger ingen store nybygg-prosjekter kommende år. Derimot er det flere mindre prosjekter som skal gjennomføres. Det er også sannsynlig at det blir utredningsarbeid som skal gjøres for andre sektorer. Blant annet organisering/nybygg innenfor helse har vært nevnt tidligere.

Enhet for beredskap og brann

Enheten omfatter avdelingene Sør-Varanger brannvesen og 110-sentralen for Finnmark og kommunal beredskap.

Sør-Varanger brannvesens oppgaver er å ivareta liv, helse, miljø og materielle verdier ved brann og eksplosjon, ved ulykker med farlig stoff og farlig gods, akutt forurensning og andre akutte uønskede hendelser. Brannvesenet har totalt 13,3 årsverk fordelt på 23 stillinger. Beredskapsavdelingen består av 4 vaktlag som hvert består av 1 utrykningsleder og en brannkonstabel i hel stilling, og 2 brannkonstabler på deltid. Forebyggende avdeling (selvkost) har nå 4 årsverk som arbeider med feiing, tilsyn og brannforebyggende oppgaver i forbindelse søknader om tiltak og informasjon. I tillegg er det reservestyrke på Bugøynes og skogbrannlag i Pasvik. Brannvesenet yter feiing og tilsynstjeneste for Berlevåg kommune, og utfører havnevaktjenester for Kirkenes havn KF.

Som følge av avvik etter DSB tilsyn med brann- og redningsvesenet, er det lagt inn ønsket tiltak for å styrke brannforebyggende arbeid tilsvarende 0,5 årsverk. I tillegg er det lagt inn ønsket tiltak til utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyse, forebyggende analyse og beredskapsanalyse i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven. Dette var planlagt utført i 2023, men er nå av kapasitetsårsaker ønsket utført i 2024.

Sør-Varanger kommune er vertskommune for 110-sentralen for Finnmark. Sentralen sikrer mottak av meldinger om branner og andre ulykker, og gjennomfører ut-alarmering av relevante ressurser i de kommunale brannvesen i Finnmark. 110-sentralen er samlokalisert med politiets operasjonssentral og akuttmedisinsk kommunikasjonsentral i Kirkenes. Finnmarks 18 kommuner i er forpliktet til å delta i samarbeidet og bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen.

110-sentralen er kontinuerlig betjent av to operatører som arbeider i to-delt, helkontinuerlig skiftordning fordelt på 13 fulle stillingshjemler. Sentralen ledes av avdelingsleder som arbeider dagtid. Ved utgangen av 2023 er kun ti av operatørstillingene er besatt av faglærte operatører. Medarbeiderne opplever en betydelig belastning som følge av omfattende overtidbruk i forbindelse med vakanser, ferieavvikling og ulike årsaker til fravær. Det tar svært lang tid å sikkerhetsklarere og utdanne personellet, noe som også begrenser tilgangen på vikarer.

110-sentralen er stadig underbemannet i forhold til brann- og redningsvesenforskriften som krever to faglærte operatører til stede i operatørrommet til enhver tid. For å oppnå dette trengs minimum 15 fast ansatte operatører fordelt i fem vaktlag bestående av tre personer. I 2024 øker derfor avdelingen med ytterligere 2 stillingshjemler. Målsettingen er at avdelingen har 15 utdannede operatører innen utgangen av 2026.

110-sentralen for Finnmark har i budsjettet for 2024 lagt inn en liten økning i inntekter fra gebyrer og brukerbetaling fra sentralens nesten 1000 alarmkunder. Dette kommer alle medlemskommunene til gode da det bidrar til å redusere behovet for kommunal finansiering (som er basert på antall innbyggere). Satsen pr. innbygger i kommunene for 2024 øker likevel med i overkant av 12 % i forhold til 2023, og blir på 190 kroner pr. innbygger. Dette på grunn av driftsmessige justeringer.

Som administrativ vertskommune for 110-sentralen i Finnmark eier Sør-Varanger kommune 5% av det interkommunale selskapet «Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene» (NKS 110 IKS). I 2023 investerte selskapet kr. 49 millioner i helt ny teknisk infrastruktur og oppdragshåndteringsverktøy på vegne av alle 110-sentralene i landet. I 2024 planlegger selskapet investeringer på kr. 58 millioner som

skal finansieres ved låneopptak. Selskapet finansieres ved at eiere betaler tilskudd basert på eierandel som ordinær brukerbetaling. Dette er også en viktig årsak til økte driftsutgifter i 2024.

Enheten har for øvrig fagansvar for kommunalt samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid som bl.a. er regulert i sivilbeskyttelsesloven, forskrift om kommunal beredskapsplikt. Enheten skal bidra til helhetlig og systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og god beredskap og krisehåndteringsevne, bidra til samarbeid og samordning med interne og eksterne samfunnssikkerhetsaktører i regionen, samt materialforvaltning og drift av lager for Øst-Finnmark Siviltforsvarskrets.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	64 940	68 662	70 386	72 564	73 736	74 578
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	49 703	47 542	53 406	53 888	55 575	56 770
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	26 969	29 576	28 880	29 769	30 685	31 494
Overføringsutgifter	7 959	5 757	5 635	5 655	5 676	5 698
Finansutgifter	2 242	1 092	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	151 813	152 629	158 307	161 876	165 672	168 540
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-66 681	-71 477	-76 552	-81 054	-83 468	-85 824
Refusjoner	-24 213	-20 182	-21 457	-23 220	-24 632	-25 152
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 763	-1 821	-1 406	-565	-414	-221
Sum Driftsinntekter	-92 657	-93 480	-99 415	-104 838	-108 513	-111 196
Sum	59 155	59 149	58 891	57 037	57 158	57 343

Beløp i 1000

Fordeling på enhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Teknisk	55 761	55 965	57 192	56 692	56 692	56 692
Vann, avløp og renovasjon - Selvkost	-11 239	-11 687	-14 073	-15 376	-15 478	-15 443
Beredskap og brann	14 634	14 871	15 773	15 722	15 945	16 095
Sum	59 155	59 149	58 891	57 037	57 158	57 343

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administrasjon	1 273	1 315	1 870	1 870	1 870	1 870
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	784	2 462	2 573	2 573	2 573	2 573

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administrasjonslokaler	3 640	2 644	6 934	6 934	6 934	6 934
Diverse fellesutgifter	1 031	1 088	1 138	1 165	1 193	1 222
Grunnskole	-6	160	162	162	162	162
FØRSKOLELOKALER OG SKYSS	6 079	6 135	5 925	5 925	5 925	5 925
Skolelokaler	18 252	18 207	16 571	16 571	16 571	16 571
AKTIVISERING, ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	42	46	51	51	51	51
DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	1 232	1 077	1 179	1 179	1 179	1 179
PLEIE, OMSORG, HJELP I INSTITUSJON	-2	0	1	1	1	1
PLEIE, OMSORG, HJELP I HJEMMET	-3	0	1	1	1	1
BOTILBUD I INSTITUSJON	12 370	9 656	8 425	8 425	8 425	8 425
Kommunalt disponerte boliger	-3 515	-2 939	-2 735	-2 735	-2 735	-2 735
INTERKOMMUNALT SAMARBEID (§§27/28a - SAMARBEID)	0	51	51	0	0	0
Samferdselsbedrifter/transporttiltak	-5	5	5	5	5	5
Kommunale veier	14 037	16 067	15 023	14 523	14 523	14 523
Rekreasjon i tettsted	103	120	120	120	120	120
Forebygging av branner og andre ulykker	614	496	761	761	761	761
FOREBYGGING AV BRANNER OG ANDRE ULYKKER - BOLIG	0	0	-401	-665	-657	-610
BEREDSKAPS MOT BRANNER OG ANDRE ULYKKER	13 387	13 252	14 284	14 521	14 708	14 782
Produksjon av vann	5 143	5 165	7 591	7 863	8 145	8 439
Distribusjon av vann	-9 674	-10 319	-13 716	-14 606	-14 906	-15 166
Avløpsrensing	3 692	2 511	2 266	2 488	2 494	2 492
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-9 209	-8 649	-8 983	-9 620	-9 692	-9 705
TØMMING AV SLAMAVSKILLERE, SEPTIKTANKER	-42	-62	-45	-48	-49	-52
INNSAMLING, GJENVINNING OG SLUTTBEH. AV HUSHOLDNINGSAVFALL	-1 004	-264	-1 116	-1 383	-1 400	-1 381
ANDRE KULTURAKTIVITETER	1	22	34	34	34	34
Kommunale kulturbygg	930	902	921	921	921	921
Sum	59 155	59 149	58 891	57 037	57 158	57 343

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	58 770	58 770	58 770	58 770
Sum Tekniske justeringer	1 474	267	206	725
Sum Vedtak forrige periode	-2 556	-3 056	-3 056	-3 056
Sum Budsjettendring i år	608	608	608	205
Konsekvensjusteringer	-474	-2 181	-2 242	-2 126
Konsekvensjustert ramme	58 295	56 588	56 527	56 643
Nye tiltak				
Økte driftsutgifter 110-sentralen for Finnmark – Sør-Varanger kommunes andel av finansieringen	217	449	631	700
Sum Nye tiltak	217	449	631	700
Nye tiltak og realendringer budsjett	217	449	631	700
Ramme 2024-2027	58 512	57 037	57 158	57 343

Sammendrag budsjett

Budsjettrammen for 2024 er samlet sett redusert fra 2023 som følger av vedtatte sektorinnsparinger i økonomiplanen i kommunestyrets vedtak for økonomiplan 2023-2026 og økte bidrag til administrasjonen fra selvkostområdene vann, avløp, renovasjon og feiing. Det er innarbeidet konsekvensjusteringer for nye Kirkenes barnehage og drift av gamle Sandnes skole. Endringene er innarbeidet innenfor gjeldende ramme. Av nye tiltak så er det innarbeidet en økning for kommunens andel til 110-sentralen for Finnmark. Se tiltakstekst for nærmere beskrivelse.

Sektoren har i 2023 en revidert budsjetttramme på 60,5 mill.kr, i forslaget til ramme for 2024 foreslås det en ramme på 58,9 mill.kr. Det vil si en reduksjon på 1,6 mill.kr. Reduksjonen må sees i sammenheng med rammeendring for selvkost som viser et økt bidrag til administrasjonen og tilbakebetaling av fremførbare underskudd.

Nye tiltak

Økte driftsutgifter 110-sentralen for Finnmark – Sør-Varanger kommunes andel av finansieringen

I 2024 øker driftsutgiftene ved 110-sentralen for Finnmark. De vesentligste årsakene er økning i antall stillinger og økte driftstilskudd til Nasjonalt kommunesamarbeid 110 IKS (NKS 110 IKS).

110-sentralen har totalt 14 medarbeidere, inkl. avdelingsleder, og er døgkontinuerlig betjent av 2 operatører som arbeider i 2-delt, helkontinuerlig skiftordning fordelt på 13 fulle stillingshjemler. Målsettingen er at avdelingen innen utgangen av 2026 har 15 utdannede operatører. Bakgrunnen er at 110-sentralen stadig er underbemannet i forhold til brann- og redningsvesenforskriften som krever 2 faglærte operatører til stede i operatørrrommet til enhver tid. Ved utgangen av 2023 er kun 10 av operatørstillingene besatt av faste, godkjente operatører. Medarbeiderne opplever en enorm overtidbelastning som følge av vakanser, ferieavvikling og ulike årsaker til fravær. For å oppnå en tilfredsstillende bemanning trengs minimum 15 fast ansatte operatører fordelt i 5 vaktlag bestående av 3 personer. I 2024 øker derfor avdelingen med ytterligere 2 stillingshjemler som operatører.

NKS 110 IKS finansieres ved at eierne betaler driftstilskudd til selskapet. For å dekke sine investeringsbehov tar selskapet opp lån. Avdrag og renter føres i driftsregnskapet. Dette medfører at eierfinansieringen øker.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Prioritet	Endringskode	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Rammeendring - 4300 Veier -	1	Nytt tiltak	2 100	0	0	0
Vedlikehold broer						
Rammeendring - FDV - kommunale bygninger	1	Nytt tiltak	687	687	687	687
Ressurs til forebyggende arbeid	1	Nytt tiltak	500	500	500	500
Risiko- og sårbarhetsanalyse, forebyggende analyse og beredskapsanalyse	1	Nytt tiltak	500	0	0	0
Sum			3 787	1 187	1 187	1 187

Nye tiltak

Ressurs til forebyggende arbeid

- DSB har etter tilsyn med brann- og redningsvesenet i Sør-Varanger i 2016 varslet at de planlegger å pålegge kommunen å lukke avviket etter tilsynet knyttet til 0,5 årsverk forebyggende personell. Diverse forsøk på organisering av arbeidet har ikke medført tilstrekkelige ressurser. Det må derfor innarbeides i budsjett, økning i antall årsverk eventuelt kjøp av tjenesten fra andre kommuner.

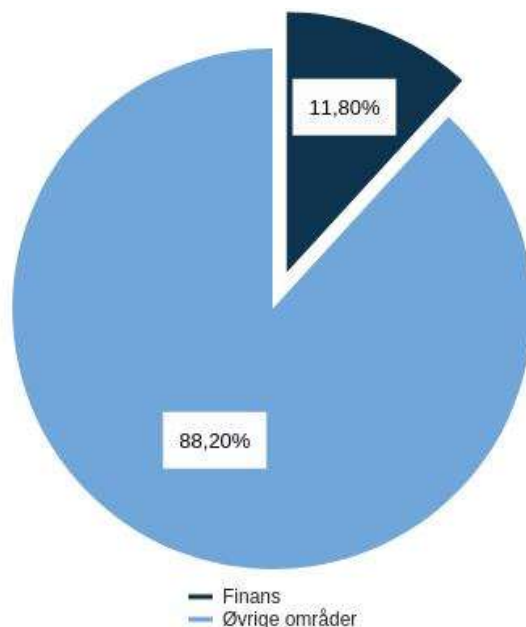
Tiltaket budsjetteres til kr. 500.000,- . (Fastlønn, inkl sosiale kostnader kr. 400.000,-, andre driftsutgifter kr. 100.000,-)

Risiko- og sårbarhetsanalyse, forebyggende analyse og beredskapsanalyse

- Sør-Varanger brannvesen må foreta en risiko- og sårbarhetsanalyse, forebyggende analyse og beredskapsanalyse i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovens § 9, slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor. Det er gjort flere forsøk på å utarbeide slike analyser internt, men pga bemanningssituasjonen har man ikke hatt kapasitet til å utføre arbeidet. Det anbefales derfor å kjøpe denne tjenesten. Basert på erfaringer fra tilsvarende arbeid i andre kommuner anslås dette å koste ca kr. 500.000,-.
- Tiltaket har betydning for utførelse av lovpålagte oppgaver.

Finans

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Om sektoren

Finansområdet inneholder i hovedsak kommunens sentrale inntekter og kostnader. Skatt og rammetilskudd, eiendomsskatteinntekter, kraftinntekter, statstilskudd som integreringstilskudd og havbruksfond er i likhet med lønnsavsetning, renter og avdrag og ordinær avsetning til disposisjonsfond omtalt særskilt under hovedområdet. Resterende poster på finansområdet er blant annet salg av konsesjonskraft, avskrivninger, pensjon, overføring av tilskudd til særbedrifter inklusiv omstillingsmidlene til Sør-Varanger utvikling.

Pensjon er budsjettert i sektorene og på finansområdet. Kommunestyret gir fullmakt til kommunedirektøren å budsjettregulere mellom sektorene og finansområdet slik at det blir riktig fordeling mellom løpende kostnader og føring av reguleringspremie, premieavvik og andre poster i forhold til pensjon. Samlet er pensjonskostnaden på 78,0 mill.kr for 2024, noe som er en økning på omlag 13,5 mill.kr fra 2023, jf. økning i frie inntekter.

Sør-Varanger kommune selger sin andel av konsesjonskraft. Konsesjonskraften er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes til kommunal tjenesteproduksjon. Kommunen selger konsesjonskraft fra Varanger Kraft AS med 32,182 GWh og Tinfos AS med 1,9174 GWh, til sammen 34,09 GWh.

Kommunen må betale for levering av kraften, og dette gjøres etter en to-pris-modell. Sør-Varanger betaler et fast ledd som er sentralt bestemt og et variabelt ledd hvor markedsprisen er veiledende. Samlet er det budsjettert med en netto gevinst i 2024 på i overkant av 5 mill.kr.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	8 632	16 341	31 434	31 306	31 265	31 234
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	630	1 015	850	850	850	850
Overføringsutgifter	40 787	36 336	39 330	29 330	29 330	29 330
Finansutgifter	156 383	173 923	212 808	207 597	206 797	195 237
Sum Driftsutgifter	206 433	227 615	284 422	269 083	268 242	256 651
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-11 086	-9 655	-11 900	-11 900	-11 900	-11 900
Refusjoner	-16 636	-20 638	-7 700	-7 700	-7 700	-7 700
Overføringsinntekter	-820 446	-817 366	-914 809	-906 996	-906 041	-896 476
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-92 443	-81 295	-92 417	-82 217	-81 517	-80 617
Sum Driftsinntekter	-940 610	-928 955	-1 026 826	-1 008 813	-1 007 158	-996 693
Sum	-734 178	-701 340	-742 404	-739 731	-738 917	-740 042

Beløp i 1000

Fordeling på enhet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Finans	-742 189	-701 340	-742 404	-739 731	-738 917	-740 042
Sum	-742 189	-701 340	-742 404	-739 731	-738 917	-740 042

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
POLITSK STYRING OG KONTROLLORGANER	115	155	155	155	155	155
Administrasjon	5 039	16 064	21 511	21 905	21 864	21 833
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	122	163	163	163	163	163
Administrasjonslokaler	1 181	1 196	1 196	1 196	1 196	1 196
PREMIEAVVIK	-29 081	-68 211	-68 211	-68 211	-68 211	-68 211
Amortisering av tidligere års premieavvik	17 615	21 088	21 088	21 088	21 088	21 088
Pensjon	3 286	-1 780	-1 780	-1 780	-1 780	-1 780
Premiefond	-27 290	-3 970	-3 970	-3 970	-3 970	-3 970
Diverse fellesutgifter	112	32	32	32	32	32
FØRSKOLE	5 556	7 718	7 718	7 718	7 718	7 718
Grunnskole	5 719	5 962	15 962	15 440	15 440	15 440
Styrket tilbud til førskolebarn	380	501	501	501	501	501
Voksenopplæring	-3 076	-10 464	-4 900	-4 900	-4 900	-4 900
SKOLEFRITIDS TILBUD	941	1 343	1 343	1 343	1 343	1 343
FØRSKOLELOKALER OG SKYSS	3 338	3 124	3 124	3 124	3 124	3 124
Skolelokaler	22 298	22 534	22 534	22 534	22 534	22 534
Aktivitetstilbud barn og unge	142	2 897	2 897	2 897	2 897	2 897
FOREBYGGING - SKOLE - OG HELSESTASJONSTJ	563	850	850	850	850	850
FOREBYGGENDE ARBEID, HELSE OG SOSIAL	1 131	1 024	1 024	1 024	1 024	1 024
AKTIVISERING, ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	4 597	1 413	1 413	1 413	1 413	1 413
DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	2 124	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
RÅD, VEILEDNING OG SOSIAL FOREBY. ARBEID	3 093	3 502	3 762	3 762	3 762	3 762
Tilbud til personer med rusproblemer	221	296	296	296	296	296

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Barneverntjeneste	712	985	985	985	985	985
BARNEVERNILTAK I FAMILIEN	14	6	6	6	6	6
BARNEVERNILTAK UTENFOR FAMILIEN	200	244	244	244	244	244
PLEIE, OMSORG, HJELP I INSTITUSJON	11 452	14 015	14 015	14 015	14 015	14 015
PLEIE, OMSORG, HJELP I HJEMMET	11 889	15 568	15 568	15 568	15 568	15 568
AKUTTHJELP HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN	200	260	260	260	260	260
BOTILBUD I INSTITUSJON	2 427	2 688	2 688	2 688	2 688	2 688
Kommunalt disponerte boliger	980	963	963	963	963	963
KOMMUNALE SYSSELSETTINGSTILTAK	1 784	1 784	1 913	1 913	1 913	1 913
Introduksjonsordningen	432	282	282	282	282	282
KVALIFISERINGSORDNINGEN	27	35	35	35	35	35
BIST. TIL ETABL. OG OPPRETTH. EGEN BOLIG	-202	-979	-218	-218	-218	-218
TJENEST. UTENF ORDIN. KOMMUNALT ANSVARSO	108	371	171	171	171	171
INTERKOMMUNALT SAMARBEID (§§27/28a - SAMARBEID)	-12	1 307	1 307	1 307	1 307	1 307
Plansaksbehandling	-271	298	298	298	298	298
OFFENTLIGE PLANER (IKKE SELVKOST)	518	107	107	107	107	107
PRIVATE PLANFORSLAG (SELVKOST - PRIVATE PLANER)	110	33	33	33	33	33
BYGGE, DELINGS- OG SEKSJONERINGSSAKER	416	209	209	209	209	209
Byggesak (ikke selvkost)	24	7	7	7	7	7
BYGGESAK (SELVKOST - BYGGESAKER)	571	106	106	106	106	106
EIERSEKSJONERING (SELVKOST-BYGGESAKER)	28	11	11	11	11	11
UTSLIPPSTILLATELSER OG KONTROLL (SELVKOST-BYGGESAKER)	24	6	6	6	6	6
Kart og oppmåling	-174	303	303	303	303	303
FORVALTNING AV KART- OG GEODETISKE DATA (IKKE SELVKOST)	357	62	62	62	62	62
SAKSBEHANDLING ETTER MATRIKKELLOVEN (SELVKOST OPPMÅLING)	241	38	38	38	38	38
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	296	597	497	497	497	497
KONSESJONSKRAFT, KRAFTRETTIGHETER OG ANNEN KRAFT FOR VIDERESALG	-2 892	-5 021	-5 050	-5 050	-5 050	-5 050
TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLI	115	781	731	731	731	731
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	110	112	112	112	112	112
Samferdselsbedrifter/transporttiltak	6 028	5	5	5	5	5
Kommunale veier	4 790	4 406	4 406	4 406	4 406	4 406
Rekreasjon i tettsted	1 538	203	203	203	203	203
Forebygging av branner og andre ulykker	156	205	205	205	205	205
BEREDSKAPS MOT BRANNER OG ANDRE ULYKKER	1 381	1 587	1 587	1 587	1 587	1 587
Produksjon av vann	178	242	242	242	242	242
Distribusjon av vann	3 455	1 930	1 930	1 930	1 930	1 930
Avløpsrensing	826	868	868	868	868	868
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	1 721	1 790	1 790	1 790	1 790	1 790
INNSAMLING, GJENVINNING OG SLUTTBEH. AV HUSHOLDNINGSAVFALL	66	69	69	69	69	69
Naturforvaltning og friluftsliv	98	86	86	86	86	86
Bibliotek	287	343	343	343	343	343
MUSÈER	103	103	103	103	103	103
IDRETT	52	218	68	68	68	68
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	14 887	15 991	16 794	16 794	16 794	16 794
MUSIKK- OG KULTURSKOLER	271	317	317	317	317	317
ANDRE KULTURAKTIVITETER	169	288	288	288	288	288
Kommunale kulturbygg	182	198	198	198	198	198
Den norske kirke	4 475	6 006	6 852	6 852	6 852	6 852
SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-367 757	-352 880	-372 541	-374 679	-377 024	-377 029
STATLIG RAMMETILSK. OG GEN. STATSTILSKUD	-416 289	-423 846	-475 418	-467 918	-475 418	-467 918
GEN. STATSTILSKUDD VEDR FLYKTNINGER M.V.	-37 614	-36 690	-66 000	-63 549	-52 749	-50 679
MOTPOST AVSKRIVNINGER	-60 005	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297
RENTER/UTBYTTE OG LÅN	70 003	91 290	107 490	102 490	95 390	91 730

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Interne finansieringstransaksjoner	-12 030	14	12 000	20 000	27 000	20 000
ÅRETS REGNSKAPSMESSIGE MER/MINDRE FORBRU	0	0	8 011	0	0	0
Sum	-734 178	-701 340	-742 404	-739 731	-738 917	-740 042

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	18 918	18 918	18 918	18 918
Sum Tekniske justeringer	28 492	21 664	21 323	20 892
Sum Vedtak forrige periode	8 011	0	0	0
Sum Budsjettendring i år	3 500	0	0	0
Konsekvensjusteringer	40 003	21 664	21 323	20 892
Konsekvensjustert ramme	58 921	40 582	40 241	39 810
Nye tiltak				
Endring i overføring til Barentshallene KF	472	472	472	472
Endring i tilskudd til Brenselsutsalget og Grenseprodukter	71	71	71	71
Endring i tilskudd til Sør-Varanger menighet	600	600	600	600
Økt overføring til Norasenteret	175	175	175	175
Sum Nye tiltak	1 318	1 318	1 318	1 318
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 318	1 318	1 318	1 318
Ramme 2024-2027	60 239	41 900	41 559	41 128

Nye tiltak

Endring i overføring til Barentshallene KF

Det foreslås å øke samlet overføring til Barentshallene Sør-Varanger KF til 10,8 mill.kr i 2024. Se delkapittel "Overføring til særbedrifter" for mer informasjon.

Endring i tilskudd til Brenselsutsalget og Grenseprodukter

KPI regulert 3,3%

Endring i tilskudd til Sør-Varanger menighet

Det foreslås å øke samlet overføring til Sør-Varanger menighet til 6,415 mill.kr i 2024. Se delkapittel "Overføring til særbedrifter" for mer informasjon.

Vedlegg

Fritaksliste eiendomsskatt 2024

Fritaksliste etter eiendomskatteloven § 7 bokstav a og b – 2024:

Dette er de eiendommene som ble fritatt opprinnelig av kommunestyret, samt de som ble fritatt etter søknad.

Eskatl. § 7 bokstav a –

1. Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten.
- 2.

Kirkenes Pensjonistforening	- 27/8/39/1
Sør-Varanger turlag	- 26/2/245, 17/1/69
Brenselutsalget AS	- 27/2/327, 25/2/102, 19/1/38
Sør-Varanger jeger og fisk	- 31/1/34, 16/1/56, 30/1/42, 26/77/1
Øvre Pasvik Nasjonalparkstyre	- 15/1/38, 16/1/185
KIF	- 27/3/360 (delvis, klubblokale fritas), 23/1/10, 24/22, 24/1/14
Norsk bobil og Caravan club	- 20/1/8
Kirkenesgruppen av NRRL	- 24/1/20
Loge 55 Varanger	- 27/3/156 (delvis, bolig fritas ikke)
Bugøyfjord bygde og hyttelag	- 5/1/2, 5/41
Bjørnehiet familiebarnehage	- 24/3/4 (delvis, bolig fritas ikke)
Kirkenes Båtforening	- 27/2
Jakobsnes Småbåteierforening	- 29/3
Pasvikdalen Jeger og fisk	
Bamsekraft	
Villaveien Naturbarnehage	- 23/109
Kirkenes og Omegn Skiklubb	- 26/199
Idrettslaget Nordlyset	- 17/1/4, 17/1/54, 17/19
Idrettslaget Bølgen	- 4/1/53, 4/1/90
Bjørnevatn Idrettslag	- 23/2/916
Sandnes Idrettslag	- 23/1/1, 23/15, 23/32
Jakobsnes Idrettslag	- 29/1/3
Jarfjord Ungdomslag	- 32/21/1
Langfjorddalens Skytterlag	- 20/1/13
Kirkenes Skytterlag	- 23/2/90
Kirkenes Pistolforening	- 23/295
Kirkenes Motorklubb	- 24/127, 24/128
Neiden og omegn Jff	- 7/1/4, 7/1/29
Neiden Idrettslag	- 7/1/3
Sør-Varanger Rideforening	- 11/64
Sør-Varanger Travlag	- 19/1/60
Kirkenes Ryttersportsklubb	- 20/208
Finnmarkseiendommen	- 22/50 (samfunnshus)
Finnmarkseiendommen	- 26/199 (skilekanlegg)

.....

Eskatl. § 7 bokstav b –

b) Bygning som har historisk verdi.

Historiske bygg/museumsbygg på eiendommene:

Stiftelsen Grenselandmuseet	- 26/1/8, 26/2/356
Noatun	- 15/2, 15/20
Skoltebyen	- 8/20, 8/63, 8/21, 8/74, 8/54, 8/53, 8/22 og 8/24 (Sametinget), 8/13 (delvis), 8/59 (delvis)
Kobbervika (kulturminner etc.)	- 22/4/1, 22/4/3
Rolf E Sch. Kollstrøm	- 15/20
Geir Mortensen og Solveig Wilhelmsen	- 19/117
Grense Jakobselv bygdelag	- 34/31
Svanvik Næringsbygg/fredede bygg og anlegg	